

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kasvinterveyden suojelemisesta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on turvata hyvän kasvinterveyden tilan ylläpito tapauksissa, joissa Suomea uhkaa ennen esiintymätön kasvintuhooja, joka voisi aiheuttaa vahinkoa metsässä kasvaville puille. Lisäksi lakia uudistettaisiin siten, että se mahdollistaisi ja antaisi riittävät valtuudet Suomea sitovien kasvinterveyden suojelemista koskevien kansainvälisten sopimusten toimeenpanemiseksi.

Esityksessä ehdotetaan, että lakiin lisättäisiin säännös, jolla säädettäisiin puustoon kohdistuneesta, hävitettävää kasvintuhoojaa koskevasta torjuntapäätöksestä metsänomistajalle aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta. Lisäksi ehdotetaan, että Elintarviketurvallisuusvirasto päättäisi kaikissa tapauksissa kasvintuhoojan hävittämiseksi annetusta torjuntapäätöksestä aiheutuneiden kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta ja korvausten maksamisesta. Valtio, lukuun ottamatta

valtion omistamia liikelaitoksia, rajattaisiin korvausten ulkopuolelle.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jolla säädettäisiin metsäkeskuksen osallistumisesta lain toimeenpanoon tilanteissa, jossa Suomea uhkaa ennen esiintymätön kasvintuhooja, joka voisi aiheuttaa välitöntä tai välillistä vahinkoa metsässä kasvaville puille.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi kasvinterveyttä koskevan merkinnän käyttöoikeudesta ja tällaisen merkinnän haltijan rekisteröinnistä Elintarviketurvallisuusviraston ylläpitämään merkinnänhaltijarekisteriin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että toimijat, jotka vievät maasta kasveja, kasvit tuotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, rekisteröitäisiin Elintarviketurvallisuusviraston valvontaa varten ylläpitämään kasvinsuojelurekisteriin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2008.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
1 NYKYTILA	4
1.1 Kasvinterveyttä koskeva kansallinen lainsäädäntö	4
Valvontaviranomaiset.....	4
Toimijoiden rekisteröinti	4
Kasvinterveystodistus ja kasvipassi	5
Korvaukset.....	5
1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomainen ja EU:n lainsäädäntö	6
Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskeva lainsäädäntö.....	6
Kansainvälinen kasvinsuojeluyleissopimus ja kasvinsuojelutoimenpidestandardit ..	6
Mäntyankeroisen esiintyminen Euroopan yhteisön alueella ja mäntyankeroissaastunnan vaikutukset Suomen metsätaloudelle	6
1.3 Nykytilan arviointi	8
Puustoon kohdistuvan vahingon korvaaminen	8
Valvontaviranomaisten resurssit tilanteessa, jossa torjutaan Suomessa ennen esiintymätöntä metsään kohdistuvaa kasvintuhoojaa	8
Kansainvälisen kasvinsuojelutoimenpidestandardin (ISPM 15) vaatimukset puisten pakkausmateriaalien valmistukselle	9
Kansainvälisen kasvinsuojeluyleissopimuksen (IPPC-sopimus) velvoitteet kansalliselle kasvinsuojeluviranomaiselle	9
2 EHDOTETUT MUUTOKSET	10
Keskeiset ehdotukset	10
Muut ehdotukset	11
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	11
Taloudelliset vaikutukset.....	11
Vaikutukset viranomaisten toimintaan	12
Ympäristövaikutukset.....	12
4 ASIAN VALMISTELU	12
5 VOIMAANTULO.....	14
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	15
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	15
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	21
3 VOIMAANTULO.....	21
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	21
7 a § Merkinnänhaltijarekisteri.....	22
14 a § Metsäkeskusten tehtävät	22
Asetuksenantovaltuuksia	22
Säätämisyjärjestys	23

LAKIEHDOTUS	24
kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta	24
LIITE	32
RINNAKKAISTEKSTI.....	32
Laki kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta.....	32

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Kasvinterveyttä koskeva kansallinen lainsäädäntö

Laki kasvinterveyden suojelemisesta (702/2003), joka koskee toimenpiteitä kasvintuhoojien torjumiseksi ja niiden leviämisen estämiseksi, tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Lain tavoitteena on ylläpitää hyvää kasvinterveyden tilaa ja siten edistää maa-, metsä- ja puutarhatalouden ja elintarviketuotannon toimintaedellytyksiä sekä elintarvikkeiden turvallisuutta ja tuotteiden laatua. Lain tarkoituksena on varmistaa, etteivät tietyt kasvintuhoojat pääse leviämään Suomeen saastuneiden kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden mukana.

Sen lisäksi, mitä laissa kasvinterveyden suojelemisesta säädetään, sovelletaan metsässä kasvaviin puihin kohdistuvien hyönteis- ja sienituhojen torjumiseen, mitä metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annettussa laissa (263/1991) säädetään. Laki metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta koskee hyönteisten ja sienten metsässä kasvaville puille aiheuttamia tauteja ja vahinkoja, joista aiheutuu merkittävää puun tuoton vähentymistä tai laadun heikkenemistä. Taimiainestolaki (1205/1994) ja laki metsäviljelyaineiston kaupasta (241/2002) koskevat lisäaineistojen eli kylvösiemenen ja taimiaineistojen tuotantoa ja markkinointia. Näissä laeissa tai niiden nojalla annetuissa alemmanasteisissa säädöksissä on määrätty kasvintuhoojien leviämisen estämisestä lisäaineistoissa.

Valvontaviranomaiset

Kasvinterveyden suojelemisesta säädetyn lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluvat maa- ja metsätalousministeriölle. Lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka muuttui Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain (25/2006) mukaisesti 1 päivänä toukokuuta

2006 osaksi Elintarviketurvallisuusvirastoa, jäljempänä Evira. Evira käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskuksia. Maahantuontia valvoo Eviran ohella myös tullilaitos. Evira käyttää valvonnassa apunaan myös valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat Eviran valvonnassa. Valvontaviranomaisilla on lisäksi oikeus saada virka-apua tulliviranomaisilta, rajavartiolaitokselta sekä poliisi- ja pelastusviranomaisilta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisten tehtävien suorittamiseksi.

Toimijoiden rekisteröinti

Laissa kasvinterveyden suojelemisesta säädetään, että kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinointi, markkinointia varten tuottaminen, varastoiminen ja maahantuonti edellyttävät, että ammattimaisesti tällaista toimintaa harjoittavan on pääsääntöisesti rekisteröidyttävä Eviran valvontaa varten pitämään kasvinsuojelurekisteriin.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti. Toimijan on myös pidettävä tiedostoa tuotantopaikoista ja varastoon tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoiduista lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilytettävä näitä tietoja vähintään vuoden ajan. Lisäksi toimijan tulee tarkastaa vähintään silmämääräisesti lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi. Rekisteröidyllä yksiköllä on oltava nimettyinä kasvinterveydestä vastaava henkilö.

Rekisteröintiä haetaan Eviralle osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija on ilmoittanut Eviralle toimintansa lopettamisesta. Jos toimijalle on annettu kasvintuhoojan esiintymisen vuoksi torjuntapää-

tös, tietoja säilytetään kuitenkin niin kauan kuin torjuntapäätös on voimassa.

Kasvinterveystodistus ja kasvipassi

Kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa säädetään, että tiettyjä kasveja, kasvi- tuotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan, paikallismarkkinoita lukuun ottamatta, markkinoida vain kasvipassilla tai muulla tavarankasvinterveydestä annetulla todistuksella varustettuna. Tällaisia tavaroita saadaan vastaavasti tuoda maahan vain kasvinterveystodistuksella tai muulla tavarankasvinterveydestä annetulla todistuksella varustettuna. Jokaisella markkinoitavalla tavaraerällä on oltava jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa myönnetty kasvipassi tai muu tavarankasvinterveydestä annettu todistus. Jokaisella maahantuotavalla tavaralähetyksellä on vastaavasti oltava oma kasvinterveystodistus tai muu todistus.

Korvaukset

Kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaan Suomessa ennen esiintymättömien kasvintuhoojien (*hävitettävät kasvintuhoojat*) hävittämiseksi annetun torjuntapäätöksen viljelijälle aiheuttamat kustannukset ja vahingot korvataan valtion varoista. Lisäksi voidaan korvata osittain sellaisten Suomessa esiintyvien kasvintuhoojien, jotka aiheuttavat välitöntä tai välillistä vahinkoa mutta joita ei voida hävittää (*torjuttavat kasvintuhoojat*), torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi annetun torjuntapäätöksen viljelijälle aiheuttamat kustannukset ja vahingot. Noudatettavat korvausperiaatteet ovat komission maa- ja metsätalouden valtioneuvoston suuntaviivojen mukaiset (2000/C 232/10; 2006/C 319/01). Korvauksen saamisen edellytyksenä on, että kasvi, josta torjuntapäätöksen kohteena oleva kasvintuhooja on löydetty, on ollut korvaukseen oikeutetulla viljelijällä tuotannossa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään kasvintuhoojakohteisesti, mitkä kasvintuhoojat ovat hävitettäviä kasvintuhoojia ja mitkä torjuttavia kasvintuhoojia. Torjuttavien kasvintuhoojien torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi annetusta tor-

juntapäätöksestä aiheutuneita kustannuksia ja vahinkoja ei pääsääntöisesti korvata, paitsi jos tällaisen kasvintuhoojan leviämisen estämiseksi on tarkoituksenmukaista korvata osa kustannuksista ja vahingoista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään, millaisten torjuttavien kasvintuhoojien osalta korvaus maksetaan ja kuinka suuri osa, kuitenkin vähintään 50 prosenttia, kustannuksista ja vahingoista tällöin korvataan.

Korvattavia kustannuksia ja vahinkoja ovat torjuntapäätöksessä annetun määräyksen toteuttamisesta suoranaisesti aiheutuvat desinfiointi-, torjunta- ja hävittämiskustannukset sekä hävitetyn tai torjuntatoimenpiteen vuoksi vahingoittuneen tavarankasvintuhoojan arvo ja torjuntapäätökseen perustuvan tavarankasvintuhoojan luovutus-, kuljetus- tai käyttökiellon tai vastaavan rajoituksen vuoksi aiheutunut taloudellinen vahinko tai kustannus sekä taloudellinen vahinko tai kustannus, joka aiheutuu torjuntapäätöksessä annettuun määräykseen perustuvasta kasvintuotannon keskeyttämisestä.

Korvausta on haettava asianomaiselta työvoima- ja elinkeinokeskukselta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemukseen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Työvoima- ja elinkeinokeskus päättää kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta sekä korvauksen maksamisesta.

Metsänomistajat voivat saada korvauksia ja tukea myös metsän hyönteis- ja sienituhoojien torjunnasta annetun lain ja kestävä metsätalouden rahoituslain (544/2007) nojalla. Hyönteis- ja sienituhoojien torjunnasta annetussa laissa valtion varoista korvataan maanomistajalle aiheutuneet kustannukset siltä osin kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjauksesta aiheutuvat kustannukset silloin, kun metsätaloussasioissa toimivaltainen ministeriö on metsätuhon leviämisen tai syntymisen estämiseksi määrännyt vaara-alueen maanomistajat poistamaan metsästä tarpeellisen määrän puita tai suorittamaan muita toimenpiteitä hyönteis- tai sienituhon torjumiseksi. Jos määräyksen noudattamisesta aiheutuu maanomistajalle vahinkoa, voi ministeriö myöntää vahingon korvaamiseksi maanomis-

tajalle avustusta, jonka edellytyksenä on, että vahinkoa ei korvata vakuutuksesta ja että vahinko on maanomistajalle huomattava. Keskeisen metsätalouden rahoituslain tarkoituksena on puuntuotannon ja energiapuun käytön edistäminen sekä metsien biologisen monimuotoisuuden turvaaminen. Kyseisen lain nojalla voidaan myöntää tukea mm. metsien terveyslannoitukseen metsissä, joiden puuston kehitys metsänhoidollisista toimenpiteistä huolimatta on taantuvaa puuston hyönteistuhojen vuoksi sekä juurikäpäsienien torjuntaan sen leviämisen riskialueella.

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomainen ja EU:n lainsäädäntö

Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskeva lainsäädäntö

Euroopan yhteisössä (EY) annettiin vuonna 2000 neuvoston direktiivi 2000/29/EY kasvien ja kasvituotteiden haitallisten organismien jäsenvaltioihin kulkeutumisen estämiseen liittyvistä suojatoimenpiteistä, jäljempänä kasvinterveysdirektiivi. Kasvinterveysdirektiivissä on lueteltu ne haitalliset organismit, joiden kulkeutumisen alueelleen jokaisen jäsenvaltion on estettävä. Kasvinterveysdirektiivissä on luettelo niistä kasveista ja kasvituotteista, joiden maahantuonti jäsenvaltion on kiellettävä, jos tällaiset kasvit tai kasvituotteet ovat tiettyjen direktiivissä lueteltujen haitallisten organismien saastuttamia tai jos niitä ei ole lähtömaassa tarkastettu. Kasvinterveysdirektiivissä edellytetään, että helposti kasvintuhoojia levittävien kasvien ja kasvituotteiden tuottajat ja markkinoijat on rekisteröitävä. Tästä rekisterin perustamisesta on säädetty tarkemmin komission direktiivissä 92/90/ETY. Kasvinterveysdirektiivissä säädetään myös kasvipassin eli sisämarkkinoilla kasvinterveystodistuksen korvaavan todistuksen käyttämisestä. Komission direktiivissä 92/105/ETY säädetään tarkemmin kasvipassin myöntämisestä ja käytöstä.

Kansainvälinen kasvinsuojeluyhteisö ja kasvinsuojelutoimenpidestandardit

Kansallisten ja Euroopan yhteisön säädösten lisäksi Suomea sitovat Yhdistyneiden

kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestössä (FAO) vuonna 1951 tehdyn ja 18 päivänä marraskuuta vuonna 1997 tarkistetun kansainvälisen kasvinsuojeluyhteisönsopimuksen (International Plant Protection Convention, jäljempänä IPPC-sopimus, SopS 40/2006) velvoitteet. IPPC-sopimuksen sopimusosapuolet pyrkivät varmistamaan yhteisen ja tehokkaan toiminnan kasvien ja kasvituotteiden tuhojien kulkeutumisen ja leviämisen estämiseksi sekä edistämään tarkoituksenmukaisia toimia kasvintuhoojien torjumiseksi ja sitoutuvat siksi toteuttamaan ne lainsäädännölliset, tekniset ja hallinnolliset toimenpiteet, jotka IPPC-sopimuksessa tai sen XVI artiklan mukaisissa lisäsopimuksissa täsmennetään. Kullakin sopimuspuolella on vastuu kaikkien IPPC-sopimuksen mukaisten vaatimusten noudattamisesta omilla alueillaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden kansainvälisten sopimusten mukaisia velvoitteita.

IPPC-sopimus toimii merkittävänä kehyksenä ja foorumina kasvinsuojelualan kansainväliselle yhteistyölle, yhdenmukaistamiselle ja teknisammattillisen tiedon vaihdolle yhdessä kansallisten ja alueellisten kasvinsuojeluorganisaatioiden kanssa. Euroopassa toimiva IPPC-sopimuksessa tarkoitettu alueellinen kasvinsuojelujärjestö on vuonna 1951 perustettu Euroopan ja Välimeren maiden kasvinsuojelujärjestö (EPPO). IPPC-sopimuksella on merkittävä rooli kansainvälisessä kaupassa, sillä maailman kauppajärjestön sopimus terveys- ja kasvinsuojelutoimista (WTO/SPS-sopimus) tunnustaa IPPC-sopimuksen. SPS-sopimuksessa myös viitataan IPPC-sopimuksen nojalla laadittuihin kansainvälisiin kasvinsuojelutoimenpidestandardeihin (International Standard on Phytosanitary Measures, jäljempänä ISPM-standardi). IPPC-sopimuksen osapuolet toimivat yhteistyössä ISPM-standardeja kehitettäessä.

Mäntyankeroisen esiintyminen Euroopan yhteisön alueella ja mäntyankeroissaastunnan vaikutukset Suomen metsätaloudelle

Mäntyankero (*Bursaphelenchus xylophilus*) on mikroskooppisen pieni sukku- lamato, joka elää havupuissa. Mäntyjen li-

säksi se voi esiintyä myös kuusissa, pihdoissa ja lehtikuusissa. Runsaana esiintyessään mäntyankeroisen aiheuttaa edellä mainituissa puissa lakastumistaudin, johon sairastuneet puut voivat kuolla muutamassa kuukaudessa. Mäntyankeroisen leviää eräiden metsähyönteisten, lähinnä sarvijääräkuoriaisten (*Monochamus*-lajit) avulla. Mäntyankeroisen luokitellaan Euroopan yhteisössä haitalliseksi kasvintuhoojaksi. Mäntyankeroisen on merkittävin tällä hetkellä tiedossa oleva Suomessa ennen esiintymätön kasvintuhooja, joka voisi aiheuttaa välitöntä vahinkoa metsässä kasvaville puille.

Mäntyankeroista tiedetään varmuudella esiintyvän Kanadassa, Yhdysvalloissa, Meksikossa, Japanissa, Taiwanissa, Kiinassa ja Korean tasavallassa. Euroopan toistaiseksi ainoa mäntyankeroisesiintymä todettiin Portugalissa vuonna 1999, jolloin mäntyankeroisen oli jo päässyt leviämään laajalle alueelle. Mäntyankeroisen uskotaan päässeen maahan saastuneesta, mäntyankeroismaasta peräisin olevasta puisesta pakkausmateriaalista. Portugalin mäntyankeroissaastunta on vahvistanut arvion, että mäntyankeroisen voi myös Euroopassa aiheuttaa laajoja metsätuhoja. Portugalissa tehdyt laajamittaiset ja paljon voimavaroja vieneet torjuntatoimenpiteet jatkunevat vielä vuosikautia, ja ne ovat osoittaneet, miten vaikea hävitettävä tämä kasvintuhooja on.

Pian Portugalin mäntyankeroisesiintymän löytymisen jälkeen tuli EU:ssa voimaan komission päätös 2001/218/EY, jossa säädetään toimenpiteet mäntyankeroisen hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi Portugalissa sekä muissa EU:n jäsenmaissa toimeenpantavat varotoimenpiteet. Esimerkiksi vuosittainen, jokaisessa EU:n jäsenmaassa tehtävä mäntyankeroiskartoitus on osa varotoimenpiteitä, joita muut EU:n jäsenmaat toimeenpaneavat varmistaakseen omien metsiensä puhtauden mäntyankeroisesta.

Portugali on komission päätöksen 2001/218/EY ja siihen myöhemmin tehtyjen muutoksien mukaisesti jaettu kolmeen vyöhykkeeseen mäntyankeroisen suhteen: (i) saastunut vyöhyke, jolla mäntyankeroista esiintyy, (ii) puskurivyöhyke ja (iii) vapaa vyöhyke. Vapaa vyöhyke on alue, jolla ei esiinny mäntyankeroista. Puskurivyöhyke on

noin 20 kilometriä leveä saastunutta aluetta ympäröivä alue, jolla ei myöskään saa esiintyä mäntyankeroista. Vyöhykejaon tarkoituksena on estää mäntyankeroista leviämistä saastuneen vyöhykkeen ulkopuolelle. Vyöhykejaon aikaansaamiseksi Portugalissa tehtiin laaja mäntyankeroiskartoitus. Saastuneelta vyöhykkeeltä on vuosittain kaadettava kaikki havupuut, joissa on mäntyankeroisen aiheuttaman lakastumistaudin oireita. Myös puskurivyöhykkeellä esiintyvät oireelliset havupuut pitää kaataa tietyn aikataulun mukaisesti riippumatta siitä, löytyykö niistä mäntyankeroista vai ei. Hakkuutähteet on hävitettävä saastuneella vyöhykkeellä ja puskurivyöhykkeellä polttamalla. Vapaalla vyöhykkeellä on tehtävä vuosittain intensiivistä kartoitusta mäntyankeroisen mahdollisen leviämisen havaitsemiseksi. Komission päätöksellä 2001/218/EY säädellään tiukasti myös havupuutavaran kuljetusta saastuneella vyöhykkeellä ja puskurivyöhykkeellä sekä kuljetusta niiltä edelleen vapaalle vyöhykkeelle ja muihin EU:n jäsenmaihiin. Portugalissa vuosina 2005 ja 2006 tehdyt laajat kartoitukset ovat kuitenkin osoittaneet, että edellä esitetyistä toimenpiteistä huolimatta mäntyankeroisen esiintymisalue on laajentunut huomattavasti, jonka vuoksi myös saastuneen ja puskurialueen rajat on määritelty uudelleen. Tällä hetkellä saastuneen alueen koko on 510 000 hehtaaria ja sitä ympäröivä puskurialue 500 000 hehtaaria. Saastuneiden puiden kartoituksen, kaatamisen ja hävittämisen lisäksi puskurialueen ja vapaan vyöhykkeen väliin on muodostettu vuonna 2007 kolme kilometriä leveä puuton alue, josta on kaadettu kaikki mäntyankeroista levittävän sarvijäärän isäntäkasvina käyttämät havupuut. Tämän puuttoman alueen koko on 130 000 hehtaaria ja kaadettujen puiden lukumäärä oli noin 4,7 miljoonaa kappaletta.

Komission päätöksillä 2001/811/EY, 2002/889/EY, 2003/787/EY ja 2004/772/EY Portugalille on myönnetty yhteisön taloudellista tukea yhteensä noin kaksi miljoonaa euroa toimenpiteisiin, jotka koskivat mäntyankeroisen torjumista vuosina 1999—2003 eli yhteisön taloudellisen tuen enimmäiskeston ajan. Tämän lisäksi komission erillisellä päätöksellä 2006/923/EY on myönnetty Portugalille noin 8,4 miljoonaa euroa vuosiksi 2006

ja 2007 kattamaan Portugalille aiheutuvia kustannuksia mäntyankeroisen lisätorjuntatoimenpiteistä, mm. edellä mainitun puutoman vyöhykkeen toteuttamiseksi. Portugali on raportoinut käyttäneensä mäntyankeroisen hävitystoimenpiteisiin yhteensä 26 miljoonaa euroa.

Suomalaista alkuperää olevaa havuraakapuuta ja -haketta vietiin vuonna 2006 yhteensä 915 000 m³ viennin arvon ollessa 55 miljoonaa euroa. Kyllästettyä puuta vietiin lisäksi 88 000 m³ arvoltaan 26 miljoonaa euroa. Havusahatavaraa (höyläsahatavara mukaan lukien) vietiin 7,7 miljoonaa m³ arvoltaan 1,4 miljardia euroa. Havuvaneria vietiin 726 000 m³, arvoltaan 270 miljoonaa euroa. Massa- ja paperiteollisuuden tuotteiden kokonaisviennimäärä oli 16,2 miljoonaa tonnia viennin arvon ollessa 9,6 miljardia euroa.

Mäntyankeroisen löytyminen Suomen metsästä lopettaisi havuraakapuun ja muidenkin havupuusta valmistettujen kuivaamattomien puutavarateollisuuden tuotteiden viennin ainakin väliaikaisesti. Havuraakapuun käsittely mäntyankeroisen hävittämiseksi ei ole taloudellisesti kannattavaa, joten sen vienti saataisi loppua käsittelyvaatimusten voimassaolon ajaksi. Käytännössä kaikki vientiin menevä sahatavara on jo nyt kuivattua, joten sen vientiin rajoitukset eivät vaikuttaisi suoraan. Kuivaamalla (lämpökäsittelyvaatimus) tai muulla hyväksyttävällä tavalla voitaisiin käsitellä suurin osa muistakin puutavarateollisuuden tuotteista. Käsittelyjen lisäkustannukset ja tuotantolaitosten alentunut käyttöaste heikentäisivät myös metsäteollisuuden hintakilpailukykyä. Havupuutavaran ulkomaiset ostajat saattaisivat myös mäntyankeroisen leviämistä arvioituaan hankkia imagosyistä tuotteensa mieluummin niistä maista, joissa mäntyankeroista ei esiinny.

1.3 Nykytilan arviointi

Puustoon kohdistuvan vahingon korvaaminen

Voimassa olevan lain mukaan viljelijälle maksetaan korvaus kustannuksista ja vahingoista, joita kasvintuhoojien torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi annetun torjuntapäätöksen mukaiset toimenpiteet ovat aiheutta-

neet. Korvaus maksetaan kokonaan hävitettävien kasvintuhoojien eli Suomessa ennen esiintymättömien kasvintuhoojien osalta. Metsässä esiintyvistä kasvintuhoojista mäntyankeroisen on tällä hetkellä merkittävin tiedossa oleva uhka niistä kasvintuhoojista, jotka kuuluvat hävitettäviin kasvintuhoojiin.

Korvauksen saamisen edellytyksenä on, että kasvi, josta torjuntapäätöksen kohteena oleva kasvintuhooja on löydetty, on ollut korvaukseen oikeutetulla viljelijällä tuotannossa. Kasvin katsotaan olevan tuotannossa, jos viljelijä on istuttanut, kylvänyt tai muulla tavoin saattanut kasvin tuotantoon.

Metsät ja metsäntuhoojat kuuluvat nykyisen lain soveltamisalaan, mutta nykyisessä laissa ei ole kuitenkaan yksiselitteisesti säädetty metsään kohdistuvien hävitettävien kasvintuhoojien torjumisesta aiheutuvien kustannuksien ja vahinkojen korvaamisesta ja korvausten perusteista. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan valvontaviranomainen voi määrätä kasvintuhoojan saastuttamat puut hävitettäväksi. Koska kyseessä voisi olla hyvin laajamittainen ja muista maa- ja puutarhatalouden nykyisistä torjuntatoimenpiteistä siten poikkeava torjuntatoimenpide sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaaminen, olisi nykyistä lainsäädäntöä selkiytettävä metsään kohdistuvien torjuntatoimenpiteiden kustannusten korvausten osalta.

Valvontaviranomaisten resurssit tilanteessa, jossa torjutaan Suomessa ennen esiintymättömiä metsään kohdistuvaa kasvintuhoojaa

Mäntyankeroisen torjunnan varalle laadittiin Suomessa vuonna 2002 Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen aloitteesta maa- ja metsätalousministeriön johdolla kriisivalmiussuunnitelma yhteistyössä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y:n ja Metsäteollisuus ry:n kanssa. Suunnitelma on viimeksi päivitetty vuonna 2006. Suunnitelmassa on hahmoteltu toimintamalli sen varalle, että mäntyankeroisen löytyisi Suomen metsistä. Lisäksi siinä esitetään toimenpiteet, joiden avulla mäntyankeroisen leviäminen Suomeen voidaan estää ja joilla mahdollinen esiintyminen voidaan rajata mäntyankeroisen hävittämiseksi.

Mäntyankeroisen löytyminen Suomen metsistä johtaisi laajamittaisiin kartoituksiin ja torjuntatoimenpiteisiin. Mäntyankeroisen osalta torjuntatoimenpiteisiin voidaan ryhtyä aina, kun mäntyankeroista esiintyy. Käytännön toimenpiteistä vastaavana viranomaisena toimisi Evira. Mäntyankeroisen torjunta metsissä edellyttää käytännössä Eviran ja metsätalouden erityisasiantuntemusta omaavien metsäkeskusten läheistä yhteistyötä. Tällä hetkellä Evira voi käyttää metsäkeskuksia apuna ainoastaan metsäpuiden siementen tuotantoon ja markkinointiin liittyvissä tarkastuksissa metsäviljelyaineiston kaupasta säädetyn lain nojalla. Metsäkeskusten avun käyttämiseksi sellaisen Suomessa ennen esiintymättömän kasvin tuhoajan torjunnassa, kuten mäntyankeroisen, joka voisi aiheuttaa välitöntä tai välillistä vahinkoa metsässä kasvaville puille, ei tällä hetkellä ole lainsäädännöllistä perustaa.

Kansainvälisen kasvinsuojelutoimenpidestandardin (ISPM 15) vaatimukset puisten pakkausmateriaalien valmistukselle

YK:n maatalous- ja elintarvikejärjestö FAO on laatinut IPPC-sopimuksen perusteella puista pakkausmateriaalia koskevan "ISPM No. 15 Guidelines for regulating wood packaging material in international trade" -standardin, jäljempänä ISPM 15-standardi, jossa määritellään puiselle pakkausmateriaalille käsittely- ja merkintävaatimukset. Sen tarkoituksena on estää kasvin tuhoajien leviäminen maasta toiseen puupakkausmateriaalin mukana. Esimerkiksi mäntyankeroiset saattavat levitä puupakkausmateriaalin välityksellä. ISPM 15 -standardin mukainen merkintä puisessa pakkausmateriaalissa korvaa aiemmin kyseessä olevan materiaalin viennissä vaaditun kasvinterveystodistuksen tai tässä käytössä olleet erilaiset muut merkinnät. Niissä maissa, joissa ISPM 15 -standardi on otettu käyttöön, ei enää vaadita kasvinterveystodistusta puiselle pakkausmateriaalille, eikä kasvinterveystodistusta myöskään voi käyttää standardin mukaisen merkinnän sijasta.

Monessa maassa ISPM15 -standardin mukaiset käsittely- ja merkintävaatimukset ovat jo voimassa maahantuotavalle puupakkaus-

materiaalille, tai ne astuvat voimaan lähitulevaisuudessa. ISPM 15-standardin mukaiset vaatimukset EU:iin tuotavalle puiselle pakkausmateriaalille ja lastien kiilaamiseen tarkoitetuille tukipuille sisällytettiin vuonna 2005 kasvinterveysdirektiiviin. Samanaikaisesti kumottiin vastaavansisältöinen komission päätös (2001/219/EY) väliaikaisista hätätoimenpiteistä ja erityistoimenpidevaatimuksista havupuusta koostuville pakkauksille, jotka ovat peräisin Kanadasta, Kiinasta, Japanista ja Yhdysvalloista.

ISPM15 -standardin mukaisen merkinnän käyttöoikeuden myöntävänä viranomaisena toimii kansallinen kasvinsuojeluviranomainen, Suomessa Evira. Kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain 7 pykälän 3 momentin nojalla Evira voi antaa lähetyksellisiä terveystodistuksia tai muita tavarain kasvinterveydestä annettavia todistuksia vientitoimintaa varten. Lähetyksellä tarkoitetaan tavaroita, jotka kaikki on merkitty yhteen asiakirjaan, jota vaaditaan tullimuodollisuuksia tai muita muodollisuuksia varten. ISPM15-standardin mukainen merkinnän käyttöoikeuden myöntäminen ei kuitenkaan ole kasvinterveyslain 7 pykälän 3 momentin mukaisia lähetyksellisten todistusten myöntämistä. Nykyistä lakia kasvinterveyden suojelemisesta olisi muutettava siten, että Eviralla olisi toimivalta myös sellaisissa asioissa, jotka koskevat muiden kuin lähetyksellisten vientitoimintaa koskevien hyväksymispäätösten tekemistä, esimerkiksi ISPM15-standardin mukaisen merkinnän käyttöoikeuden myöntäminen.

Kansainvälisen kasvinsuojeluyhteisö-sopimuksen (IPPC-sopimus) velvoitteet kansalliselle kasvinsuojeluviranomaiselle

Euroopan yhteisön tasolla ei ole säädetty kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden maasta vientiä kasvinterveyden osalta. IPPC-sopimus määrittelee sitä vastoin kasvinterveyteen liittyviä menettelytapoja kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden viennille, joiden mukana kasvin tuhoaja voi helposti levitä. IPPC-sopimuksen kansallisia kasvinsuojeluviranomaisia koskevan IV artiklan 2 g -kohdassa määrätään, että kansallisen kasvinsuojeluviranomaisen tulee turvata

tarkoituksenmukaisin menettelyin, että lähe-
tysten kasvinsuojelullinen luotettavuus säilyy
tuotteiden koostumuksen, vaihtamisen ja
kasvintuhoojan aiheuttaman uudelleensaas-
tumisesta osalta todistuksen myöntämisen jäl-
keen ennen vientiä. Viennillä tarkoitetaan ta-
varan poistumista Euroopan yhteisön tullialueelta. Artiklan IV 2 g edellytyksen toteut-
taminen on tullut haasteelliseksi Euroopan
yhteisössä, koska kasvinterveyttä koskevaa
tilaa todentavan todistuksen myöntäminen
tapahtuu pääosin siinä jäsenmaassa, josta ta-
vara on peräisin, kun taas tavara saattaa pois-
tua yhteisön tullialueelta hyvinkin kaukana
edellä tarkoitettujen jäsenmaan rajoista. Eräät
kolmannet maat ovat huomioineet, että EU:n
alueella on ongelmallista noudattaa edellä
mainittua IPPC-sopimuksen IV 2 g -artiklaa.
EU:n neuvoston kasvinterveystyöryhmässä
on todettu, että menettelytavan lähetyksen
kasvinsuojelullisen luotettavuuden säilyttä-
miseksi tulisi häiritä mahdollisimman vähän
kasvituotteiden vientiä, ja sen olisi oltava to-
teuttamistavaltaan mahdollisimman joustava
ja hallintoa vähän rasittava. Työryhmän mu-
kaan kasvituotteiden viejien kansallinen re-
kisteröinti täyttäisi edellä esitetyt kriteerit
parhaiten.

2 Ehdotetut muutokset

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi lakiin
kasvinterveyden suojelemisesta uusi 30 a §,
jossa säädetään, että puustoon kohdistunees-
ta, hävitettävää kasvintuhoojaa koskevasta
torjuntapäätöksestä metsänomistajalle aiheu-
tuneet kustannukset ja vahingot korvattaisiin
siltä osin, kuin ne ylittävät säännöllisestä
metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutava-
ran korjuusta aiheutuvat kustannukset. Kor-
vausta haettaisiin Evirasta, joka päättäisi kus-
tannusten ja vahinkojen korvaamisesta ja
korvausten maksamisesta sekä perusteetto-
masti maksettujen korvausten osalta liikaa
maksetun määrän palauttamisesta. Korvaus-
ten epäämistä ja alentamista koskevia sään-
nöksiä sovellettaisiin myös puustoon kohdis-
tuvan vahingon korvaamiseen.

Pykälään 31 ehdotetaan lisättäväksi uusi 3
momentti, jossa rajoitettaisiin valtio, lukuun
ottamatta valtion omistamia liikelaitoksia
tämän lain korvausten ulkopuolelle, koska
kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain
mukaisesta torjuntapäätöksestä aiheutuvat
kustannukset korvataan valtion varoista.

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheu-
tuvien kustannusten ja vahinkojen korvaa-
mista koskevan säännöksen osalta ehdote-
taan, että Evira tekisi kustannusten ja vahin-
kojen korvaamista sekä korvauksen maksa-
mista koskevan päätöksen. Menettelyllä yh-
denmukaistettaisiin hävitettävien ja torjutta-
vien kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteistä
aiheutuneiden kustannusten arvioimis- ja las-
kentaperusteet sekä korvausten maksamista
koskeva päätöksenteko.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi lakiin
kasvinterveyden suojelemisesta uusi 14 a §,
jossa säädettäisiin metsäkeskuksen osallis-
tumisesta lain toimeenpanoon. Metsäkeskuk-
sia voitaisiin käyttää Eviran apuna ehdotetus-
sa 30 a §:ssä tarkoitettujen kasvintuhoojien tor-
jumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi
tehtävän torjuntapäätöksen valmistelussa.
Metsäkeskuksia voitaisiin käyttää apuna
myös päätöksen täytäntöönpanossa. Metsä-
keskusten avustava tehtävä rajattaisiin vain
sellaisiin tilanteisiin, joissa Evira torjuu
Suomessa ennen esiintymätöntä kasvintuhoo-
jaa, joka voisi aiheuttaa välitöntä tai välillistä
vahinkoa metsässä kasvaville puille. Käytän-
nössä säännöksellä varauduttaisiin mänty-
kerroksen torjuntaan, jonka leviäminen Suo-
men metsiin saattaisi aiheuttaa mittavia va-
hinkoja. Metsäkeskusten avustavaa tehtävää
rajattaisiin säännöksessä myös siten, että se
rajoittuisi vain Eviran avustamiseen.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi mer-
kinnän käyttöoikeudesta. Käytännössä tällai-
nen merkinnän käyttöoikeus koskisi tällä
hetkellä ISPM15 -standardin mukaisia puu-
pakkauksimateriaalien valmistajia. Ehdotuksen
mukaan merkinnän käyttöoikeutta haettaisiin
Eviralta, joka myöntäisi sen, jos toiminta
täyttää Suomea sitovien kasvinterveyden
suojelemista koskevien kansainvälisten so-
pimusten toiminnalle ja toiminnassa tuotetu-
lle tavaralle asettamat kasvinterveystasäännök-
set. Merkinnän käyttöoikeuden saaneet toi-
mijat rekisteröitäisiin Eviran ylläpitämään

merkinnänhaltijarekisteriin. Merkinnänhaltijarekisteriin merkittäisiin samat tiedot kuin kasvinsuojelurekisteriin ja tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua toiminnan lopettamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuudet säätää asetuksella merkinnän käyttöoikeuden hakemismenettelystä, merkinnän sisällöstä sekä merkinnän käyttöoikeuden saamisen edellytyksistä. Merkinnän käyttöoikeuden saaneita toimijoita, kuten kasvinsuojelurekisteriin merkittyjä toimijoitakin, koskisi 9 §:n ilmoitusvelvollisuus toiminnassa tapahtuvista muutoksista, sekä 26 §:n merkinnän käyttökielto, 27 §:n rekisteristä poistaminen ja 28 §:n uhkasakko tai teettäminen, kuten kasvipassin tai muiden todistusten käytön kohdalla.

Nykyisen lain 11 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuus koskee vain Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskevaa lainsäädäntöä, joka ei koske maastavientiä. Kasvintuhoojien torjuntaa koskevaa 11 pykälää ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuus kasvintuhoojan torjumiseksi tarkoitettuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista perustuisi Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskevien säädöksiensä lisäksi Suomea sitovien kasvinterveyden suojelemista koskevien kansainvälisten sopimusten määräyksiin. Lisäämällä 11 § 2 momentti koskemaan myös näiden kansainvälisten sopimusten määräyksiä, mahdollistettaisiin valvontaviranomaisten toimivalta valvoa tarvittaessa myös vientiä, kuten esimerkiksi IPPC-sopimus edellyttää.

Lisäksi ehdotetaan, että toimijat, jotka vievät maasta kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, merkittäisiin Eviran valvontaa varten pitämään kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteröimällä sellaisten kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden viejät, joiden mukana kasvintuhoojat voivat helposti levitä, voitaisiin toimeenpanna IPPC-sopimuksen IV 2 g -artiklan kansallisille kasvinsuojeluviranomaisille asetettu velvoite. EU ei säätele sellaisten kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden vientiä, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä.

Muut ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että muutettaisiin termi Kasvintuotannon tarkastuskeskus Elintarviketurvallisuusvirastoksi, koska Kasvintuotannon tarkastuskeskus muuttui Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain (25/2006) mukaisesti 1 päivänä toukokuuta 2006 osaksi Elintarviketurvallisuusvirastoa.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi lakiin termien tavaraerä ja tavaralähetys määritelmät.

Esityksessä ehdotetaan tarkennettavaksi maahantuontia ja maastavientiä koskevaa pykälää siten, että ilmoitus hedelmien, marjojen ja vihannesten maahantuonnin osalta tulee tehdä Tullilaitokselle. Lisäksi myös Tullilaitokselle ehdotetaan annettavaksi mahdollisuus antaa virallisia huomautuksia, jos asiakas ei maahantuonnissa noudata lakia.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että lakiin tehtäisiin teknisiä, käytettyyn kieleen kohdistuvia muutoksia.

3 Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Voimassa olevan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain perusteella metsään kohdistuvien hävitettävien kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteiden aiheuttamat kustannukset korvataan tälläkin hetkellä viljelijälle. Tämä lakiesitys ei siten lisää maksettavien korvausten määrää vaan se selkiyttää ainoastaan metsään kohdistuvien torjuntatoimenpiteiden aiheuttamien kustannusten korvausperusteita.

Kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaisiin korvauksiin tarvittavat varat osoitetaan vuosittain valtion talousarviossa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokasta arviomäärärahana. Esimerkiksi vuonna 2007 kasvinsuojelukorvauksiin on osoitettu momentilla 30.01.41 (Erät korvaukset) 1 809 000 euroa. Vuonna 2006 korvauspäätöksiä tehtiin 81 kappaletta ja korvauksia maksettiin yhteensä 880 000 euroa. Perunan vaalea rengasmätää koskevien torjuntapäätösten osuus oli suurin (40 kappaletta) ja sen torjunnasta aiheutuvia kustannuksia korvattiin yhteensä 790 000 euroa. Korvausten

vuotuiseen kokonaismäärään ei odoteta oleellisia muutoksia, ellei Suomessa todeta poikkeuksellisen laajamittaista kasvintuhoojan saastuntaa metsissä.

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Metsissä esiintyvän kasvintuhoojan torjunta edellyttää käytännössä Eviran ja metsäkeskusten läheistä yhteistyötä. Metsäkeskusten antaman avun tarve on suorassa suhteessa metsässä esiintyvän hävitettävän kasvintuhoojan levinneisyyteen ja voisi olla huomattavakin.

Korvauspäätöksistä päättämisen siirtäminen työvoima- ja elinkeinokeskuksista Eviralle ei oleellisesti vähennä työvoima- ja elinkeinokeskusten työmäärää päätösten valmistelijana, eikä oleellisesti lisää Eviran työmäärää nykykäytäntöön verrattaessa. Evira antaa tällä hetkellä lausuntoja työvoima- ja elinkeinokeskuksen tekemistä korvauspäätösluonnoksista ja maksaa korvaukset.

Esitys parantaa valvontaviranomaisen mahdollisuuksia valvoa sellaisten kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden vientiä, joiden mukana kasvintuhoojat voivat helposti levitä.

Ympäristövaikutukset

Muuhun Eurooppaan verrattaessa Suomen kasvinterveystilanne on tällä hetkellä hyvä. Esityksellä halutaan varmistaa, että kasvintuhoojatilanne pysyy Suomessa edelleen hyvänä. Esityksellä on ennaltaehkäisevä vaikutus ympäristön tilan huononemiseen.

4 Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Eviran kanssa.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Elin- ja elintarviketurvallisuusvirastolta, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukselta, maa- ja metsätalousministeriön maatalousosastolta, maa- ja metsätalousministeriön metsäosastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y:ltä, Maaseutuvirastolta, metsäkeskuksilta,

Metsäteollisuus ry:ltä, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, Metsäntutkimuslaitokselta, ProAgria Maaseutukeskusten liitolta, Puutarhaliitto ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC:ltä, Svenska Lantbrukssällskapens Förbund SLF:ltä, oikeusministeriöltä, Tullilaitokselta, työvoima- ja elinkeinokeskuksilta, valtiovarainministeriöltä ja ympäristöministeriöltä.

Muutamilla lausunnonantajilla ei ollut mitään huomautettavaa lakiehdotukseen. Lausunnonantajat pitivät yleisesti lakiehdotuksen keskeisiä muutoksia kannatettavina.

Oikeusministeriö halusi selkiyttää rekisteröintiä koskevien pykälien sisältöä ja muuttaa rekisterien nimet koskemaan paremmin niiden sisältöä. Rekistereitä koskevat pykälät muutettiin siten, että rekisterinpitäjästä ja rekisterien käyttötarkoituksesta säädetään omassa pykälässään ja rekisteröitymisvelvollisuudesta ja edellytyksistä omassa pykälässään. Lisäksi merkinnän käyttöoikeuden saaneiden toimijoiden rekisterin nimi muutettiin merkinnänhaltijarekisteriksi. Kasvinsuojelurekisterin nimeä ei sitä vastoin muutettu, koska se on vakiintunut termi jo alan keskuudessa.

Valtiovarainministeriö esitti harkittavaksi, onko tarkoituksenmukaista säätää metsäkeskuksille ehdotetun 14 a §:n mukaista tehtävää. Jos tähän päädyttäisiin, tulisi harkita myös metsäkeskuslain tarkistamista vastaavasti ja esitysluonnosta tulisi joka tapauksessa täydentää siten, että siinä selvitettäisiin, miten ehdotetun 14 a §:n tehtävät sijoittuvat metsäkeskuslain 1 a §:n tehtäviin. Myös Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto r.y. kiinnitti lausunnossaan samaan asiaan huomiota. Selvitys on liitetty lakiehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. piti lainsäädännön selkeyttämisen vuoksi välttämättömänä, että lakia muutettaessa lain eri pykälissä esiintyvä sana "viljelijä" muutetaan sanaksi "maanomistaja". Maatalous kyseen ollen kyseisen nimikkeen tulisi koskea myös vuokramiestä. Lakiesitystä ei muutettu ehdotuksen mukaiseksi, koska viljelijä -sanan muuttaminen maanomistajaksi jättäisi kasvihuoneviljelijät lain ulkopuolelle. Lisäksi on huomioitava, että viljelijä -sana ei ole käytännössä aiheuttanut tulkintaongelmia

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain soveltamisessa. Kyseisen termin sisältävä 30 §:n momentti ei ollut myöskään tässä lakiehdotuksessa lausunnon kohteena.

Eviran lausunnon pohjalta lakiehdotuksen korvauspäätösmenettelyä muutettiin siten, että korvaushakemukset toimitetaan jatkossakin työvoima- ja elinkeinokeskuksiin, jotka antaisivat korvaushakemuksista lausuntonsa ja toimittaisivat hakemukset lausunnonlaan varustettuna edelleen Eviralle korvauspäätöksen tekemistä varten. Tämä toimintamalli on yhdenmukainen nykyisin Eviran vastuulle kuuluvan eläintautilain (55/1980) mukaisen menettelyn kanssa, jossa Eviran käyttää korvauspäätöksen tekemisessä apuna aluetasolla toimivien läänineläinlääkärien korvaushakemuksista antamia lausuntoja. Myös Kaakois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus piti lausunnonsaan tärkeänä, että uudessakin korvauspäätöskäytännössä asiaa hoitaneelta työvoima- ja elinkeinokeskuksen tarkastajalta kysytään korvauspäätösten perusteita ja paikallisolosuhteita. Sen sijaan Pohjois-Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskus esitti, että ehdotettu toimivallan muutos ei saisi johtaa siihen, että Evira pyytäisi asiassa työvoima- ja elinkeinokeskukselta lausunnon, vaan Eviran pitäisi tehdä ratkaisunsa ilman työvoima- ja elinkeinokeskusten lausuntoja.

Valtiovarainministeriö esitti, että lakiehdotuksessa selkiytettäisiin, korvattaisiinko torjuttavista metsäntuhoojista aiheutuvat kustannukset ja vahingot ehdotetun 30 a §:n vai 30 §:n mukaisesti. Tiedossa olevat Suomea uhkaavat metsäntuhoojat ovat luonteeltaan sellaisia, että on vaikea nähdä tilannetta, jossa ne siirrettäisiin torjuttavaksi kasvintuhoojaksi. Torjuttavat kasvintuhoojat ovat määritelmän mukaisesti Suomessa esiintyviä kasvintuhoojia, jotka aiheuttavat välitöntä tai välillistä vahinkoa, mutta joita ei voida hävittää. Mikäli hävitettävä metsäntuhooja, kuten mäntyankeroinen, leviäisi Suomessa niin, ettei sitä pystyittäisi hävittämään, olisi tästä seurauksena vakava kriisi suomalaiselle havupuutuotannolle. Tästä syystä on perusteltua, että tiedossa olevat metsään kohdistuvat kasvintuhoojat ovat hävitettäviä kasvintuhoojia. On myös huomioitava, että torjuttavien kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteistä aiheu-

tuvia kustannuksia ei pääsääntöisesti korvata. Lakiehdotuksen 30 a §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin lisättiin kuitenkin selvennys, että metsään kohdistuvien torjuttavien kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteistä aiheutuneet kustannukset korvataan 30 §:n mukaisesti.

Lisäksi valtiovarainministeriö piti tärkeänä, että maa- ja metsätalousministeriössä harkittaisiin mahdollisuutta muuttaa 30 ja 30 a §:iä siten, että kustannusten ja vahinkojen korvaaminen olisi harkinnanvaraista. Lakiesitykseen ei tehty muutoksia, koska perustuslain (731/1999) 15 §:ssä säädetyn omaisuusuojan näkökulmasta on perusteltua, että korvaussääntelyn lähtökohtana on täyden korvauksen periaate. Torjuttavien kasvintuhoojien torjuntapäätöksestä aiheutuneita kustannuksia ja vahinkoja ei kuitenkaan pääsääntöisesti korvata.

Oikeusministeriö pyysi tarkentamaan perusteluita koskien 30 §:n ehdotusta 2 momentin asetuksenantovaltuuden laajentamiseksi erityisesti, jos korvausten määriä oli tarkoitus rajoittaa asettamalla korvausten perusteeksi kaavamaisia ohjearvoja, jotka eivät vastaisi todellisia kustannuksia. Asetuksenantovaltuuden laajentamisessa ei ole kyse kaavamaisten ohjearvojen antamisesta, vaan kustannusten ja vahinkojen arviointi- ja laskentaperusteiden antamisesta. Tämän vuoksi 30 §:n 2 momenttia sekä sen yksityiskohtaisia perusteluita tarkennettiin vastaavasti.

Oikeusministeriö esitti lausunnonaan, että perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuuden suojan näkökulmasta on perusteltua, että korvaussääntelyn lähtökohtana on täyden korvauksen periaate. 30 a §:n perustelut taimikon odotusarvon korvaamatta jättämisestä eivät olleet riittävät. Myös Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y. esitti lausunnonaan, että jos täyden korvauksen periaatetta noudatetaan, tulisi myös taimikon odotusarvo korvata. Lakiehdotusta muutettiin niin, että myös taimikon odotusarvo korvataan.

Skogcentralen Kusten ja Metsäntutkimuslaitos totesivat, että lakiehdotus ei ota kantaa muiden metsänkäyttömuotojen, esim. maisema- ja virkistysarvojen menetykseen. Samoin ei oteta kantaa metsälain ulkopuolelle jäävien puustoisten alueiden, kuten kiinteistöjen ja puistojen, mahdollisiin arvon mene-

tysten korvauksiin. Nykyään myös useita määräaikaista luonnonsuojelualueita ja suuria metsäalueita muutetaan rakennusalueiksi huolimatta siitä, että alueen maankäyttömuu- tos ei toteudu moneen vuoteen. Lakiehdotuk- sen 30 a §:ää ei muutettu edellä esitettyjen kommenttien perusteella. Pykälän tarkoitus- sena on korvata hävitettävän kasvintuhoojan torjumisesta aiheutuneet kustannukset alueel- la, jossa sovelletaan metsälakia. Kasvinter- veyden suojelemisesta annetun lain tavoit- teena on ylläpitää hyvää kasvinterveyden ti- laa ja siten edistää maa-, metsä- ja puutarha- talouden ja elintarviketalouden toimintaedel- lytyksiä.

Valtiovarainministeriö kiinnitti huomiota siihen, että nykykäytännön mukaan valtion liikelaitosten tulisi olla liiketoiminnassaan samassa asemassa asianomaisella alalla toi- mivien yritysten kanssa (Valtion liikelaitok- sista annettu laki 1185/2002; Metsähallituk-

sesta annettu laki 1378/2004). Lakiehdotuk- sen 31 § muutettiin siten, että valtion liikelai- tokset kuuluvat korvauksen piiriin.

Ympäristöministeriö esitti, että maa- ja metsätalousministeriö kiinnittäisi huomiota mahdolliseen tilanteeseen, jossa luonnonsuo- jelualueella sijaitsevaan metsään olisi tarpeen kohdistaa kasvintuhoojan torjuntatoimenpi- teitä. Näillä alueilla voimassa olevien luon- nonsuojelulain (1096/1996) rauhoitus- ja muiden määräysten suhdetta lakiin kasvin- terveyden suojelemisesta voisi olla tarpeen selkiyttää. Lausunnon pohjalta on alustavasti sovittu ympäristöministeriön kanssa, että edellä mainittujen lakien keskinäistä suhdetta käsitellään erillisessä kokouksessa.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päi- vänä heinäkuuta 2008.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

3 §. Määritelmät. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi määritelmät tavaraerä ja tavaralähetys. Termien "tavaraerä" ja "tavaralähetys" erottelu määrittelyn avulla on tarpeen, koska kasvinterveystodistus tai muu todistus (esimerkiksi jälleenvientitodistus) kirjoitetaan tavaralähetykselle, joka voi sisältää useita tavaraeriä. Ehdotetut määritelmät ovat yhdenmukaisia kasveille ja kasvituotteille haitallisten organismien yhteisöön kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämiseen liittyvistä suoja-toimenpiteistä säädetyn neuvoston kasvinterveysdirektiivin kanssa.

4—7 §, 9—11 §, 14 §, 15 §, 17 §, 19 §, 22 §, 25—29 § ja 33 §. Kasvintuotannon tarkastuskeskus muuttui Elintarviketurvallisuusvirastosta annetun lain (25/2006) mukaisesti 1 päivänä toukokuuta 2006 osaksi Elintarviketurvallisuusvirastoa. Näin ollen 4—7, 9—11, 14, 15, 17, 19, 22, 25—29 ja 33 §:ään ehdotetaan, että termi Kasvintuotannon tarkastuskeskus muutetaan edellä esitetystä muutoksesta johtuen Elintarviketurvallisuusvirastoksi.

4 §. Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että myös toimijat, jotka vievät maasta kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, merkittäisiin Eviran valvontaa varten pitämään kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteröimällä näiden kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden viejät, voitaisiin toimeenpanna IPPC-sopimuksen IV 2 g -artiklan kansallisille kasvinsuojeluviranomaisille asetettu velvoite turvata tarkoituksenmukaisin menettelyin, että lähetysten kasvinsuojelullinen luotettavuus säilyy tuotteiden koostumuksen, vaihtamisen ja kasvintuhoojan aiheuttaman uudelleensaastumisen osalta todistuksen myöntämisen jälkeen ennen vientiä. Rekisteröitymisvelvollisuus ei koskisi sellaisia viejiä, jotka satunnaisesti vievät maasta vain pieniä määriä

kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita. Rekisteröitymisvelvollisuus ei myöskään koskisi sellaisia maahantuojia tai maasta viejiä, jotka olisivat jo merkittynä toisen Euroopan unionin jäsenmaan kasvinsuojeluviranomaisen vastaavaan viralliseen rekisteriin. Ehdotus vastaa maahantuojien osalta kasvinterveysdirektiivin vaatimuksia ja viejien osalta ehdotetaan sovellettavaksi samaa menettelyä yhdenmukaisuuden vuoksi.

Pykälän 2 momentissa esitettyä maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuutusta, joka koskee sitä, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus kasvinsuojelurekisteriin koskee, ehdotetaan muutettavaksi siten, että se kattaisi myös Suomea sitovia kasvinterveyden suojelemista koskevia kansainvälisten sopimusten määräyksiä. EU ei säätele sellaisten kasvien, kasvituotteiden tai muiden tavaroiden vientiä, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä.

Pykälän 3 ja 4 momenteissa käytettyä rekisteri-sanaa ehdotetaan tarkennettavaksi kasvinsuojelurekisteriksi. Tarkennus on välttämätön, koska 7 §:n merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat rekisteröidään eri rekisteriin (merkinnänhaltijarekisteri).

5 §. Rekisteritiedot. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tarkennuksia ja käytettyjen sanojen muuttamista siten, että luettelakohdassa 1 tarkennettaisiin kyseessä olevan toimipaikan osoite, luettelakohdassa 4 sosiaaliturvatunnus muutettaisiin henkilötunnukseksi ja luettelakohdassa 7 tarkennettaisiin siten, että rekisteriin kirjattaisiin toimijalle tämän lain nojalla annetut torjuntapäätökset ja niiden keskeinen sisältö.

Pykälään esitetään lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa kasvinsuojelurekisteriin ehdotetaan lisättäväksi tieto kasvipassin tai 7 §:ssä esitetyn merkinnän käyttöoikeudesta. Tieto kasvipassin tai merkinnän käyttöoikeudesta kasvinsuojelurekisterissä auttaisi valvontaviranomaista tehostamaan valvontaa, koska valvontaviranomainen voisi samalla valvon-

takäynnillä tarkastaa toimijan toiminnan sekä kasvinsuojelurekisterin, kasvipassin että merkinnän käyttöoikeuden osalta.

Pykälän 4 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi nykykäytännön mukaiseksi.

7 §. Maahantuonti ja maastavienti. Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saataisiin tuoda maahan kasvinterveystodistuksella tai muun tavarankasvinterveydestä annetun todistuksen lisäksi merkinnällä varustettuna. Merkinnällä tarkoitetaan toimivaltaisen viranomaisen antamaa oikeutta käyttää tavaroissa tiettyä merkkiä tai merkintää. Käytännössä tämä tarkoittaisi tällä hetkellä puupakkausmateriaaleja, joissa olisi ISPM15 -standardin mukainen merkintä. Kysymyksessä olisi samanlainen toimijakohtainen käyttöoikeus kuin kasvipassin kohdalla. Momentissa on virheellisesti viitattu tavaratavaraan, mikä ehdotetaan poistettavaksi.

Koska termi tavaralähetys on määritelty laissa, ehdotetaan pykälän 2—3 momenteissa käytettyjä sanoja muutettavaksi vastaamaan määritelmää.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi, että kasvinterveystodistuksen lisäksi kyseessä voi olla myös muu 1 mom. tarkoitettu todistus sekä vastaamaan nykyistä käytäntöä siten, että hedelmien, marjojen ja vihannesten osalta maahantuontia koskeva ilmoitus olisi tehtävä Tullilaitokselle. Lisäksi ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin säätää maahantuonnin lisäksi myös maastaviennissä noudatettavista menettelyistä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että Eviran tehtävänä olisi Suomessa myöntää hakemuksesta 1 momentissa tarkoitettua merkinnän käyttöoikeus toimijalle, jonka tuottamalta tavaralta Suomea sitovat kasvinterveyden suojelemista koskevat kansainväliset sopimukset tällaista merkintää edellyttäisi. Merkinnän käyttöoikeuden myöntämisen edellytyksenä olisi, että toiminta täyttäisi kyseisen sopimuksen toiminnalle ja toiminnassa tuotulle tavaralle asettamat kasvinterveyssäännökset. Merkinnän käyttöoikeus olisi voimassa toistaiseksi. ISPM15 -standardin osalta merkinnän käyttöoikeutta koskeva hakemus toimitettaisiin Eviraan. Tämä olisi käy-

tännön kannalta tarkoituksenmukaista, koska ISPM15 -standardin mukaisten puupakkausmateriaalien valmistajien toiminta ulottuu tyypillisesti usean työvoima- ja elinkeinokeskuksen alueelle. Merkinnän käyttöoikeuden voisi saada saha- tai puutavaran lämpökäsittelylaitos, puisen pakkausmateriaalin valmistaja, viejä, huolitsija tai muu toimija, joka lisää lähetykseen puista pakkausmateriaalia.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuus perustuisi Euroopan yhteisön säännösten lisäksi Suomea sitoviin kasvinterveyttä koskeviin kansainvälisten sopimusten määräyksiin.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan lisäksi, että maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin lisäksi valtuudet säätää asetuksella, sen mukaan, kuin Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua merkinnän käyttöoikeuden hakemismenettelystä, merkinnän sisällöstä sekä merkinnän käyttöoikeuden saamisen edellytyksistä. Koska merkintävaatimuksen piirissä voi olla useampia tavaroita, jolle asetetaan tavarakohtaiset kasvinterveysvaatimukset, on tarkoituksenmukaista antaa maa- ja metsätalousministeriölle valtuudet säätää asetuksella, mitä tavaroita merkintävaatimus koskee ja mitä kasvinterveysvaatimuksia toiminnalta merkinnän käyttöoikeuden myöntämiseksi edellytetään. Tämä on myös säädettävän lain luottavuuden kannalta suositeltavin ratkaisu, sillä jokaisen merkintävaatimuksen edellyttämät tavarakohtaiset kasvinsuojelulliset toimenpide- ja menettelytapakuvaukset saattavat olla hyvin laajoja ja teknisiä.

7 a §. Merkinnänhaltijarekisteri. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jonka mukaan Evira merkitsisi lain 7 § 3 momentissa tarkoitettua merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat merkinnänhaltijarekisteriin.

Käytännössä merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat olisivat tällä hetkellä ISPM15 -standardin mukaisia puupakkausmateriaalien valmistajia. ISPM15 -standardi edellyttää, että sekä puupakkausmateriaalien tuonti- että vientimaassa on olemassa menettelytavat, joiden avulla voidaan todentaa, että

puupakkausmateriaali on käsitelty hyväksytyin menetelmin. Edellä esitetty ISPM15-standardin todentamisvaatimus koskee myös merkintäoikeuden hakemismenettelyä. Käytännössä todentamisvaatimukset edellyttävät rekisterin pitämistä merkinnän käyttöoikeuden saaneista pakkausmateriaalin valmistajista. Puupakkausmateriaalin valmistajat ovat toimijoita, jotka eivät ole rekisteröityneet maataloushallinnon tietokantaan (Yhdenntetty hallinto- ja valvontajärjestelmä, IACS). Valvontajärjestelmä toimii tehokkaammin, jos Evira pitää rekisteriä merkinnän käyttöoikeuden saaneista pakkausmateriaalin valmistajista. Rekisteri on välttämätön, jotta voidaan säännöllisesti valvoa, että merkinnän käyttöoikeuden edellytykset ovat edelleen olemassa.

Merkinnänhaltijarekisteri eroaisi nykyisen lain mukaisesta kasvinsuojelurekisteristä siinä suhteessa, että rekisteröinti ei olisi toiminnan edellytys (toimilupamainen) vaan valvontaa varten. Toimijan ei siis tarvitsisi hakea rekisteröintiä, kuten kasvinsuojelurekisterin kohdalla, vaan rekisteröinti tapahtuisi Eviran toimesta sen jälkeen kun merkinnän käyttöoikeus olisi myönnetty.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta on säädettävä laintasoisesti. Lainsäädäntö ei kuitenkaan rajoita viranomaisen oikeutta rekisterinpitämiseen siltä osin kuin kyse ei ole henkilötiedoista. Henkilötietolaissa (523/1999) henkilötieto on kuitenkin määritelty hyvin laajasti, joten merkinnänhaltijarekisteriä ei voida pitää ilman henkilötietolaista tai muusta laista löytyvää perustetta.

Henkilötietoja saa henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan käsitellä, jos käsittelystä säädetään laissa tai jos käsittely johtuu rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tai sen nojalla määrätystä tehtävästä tai velvoitteesta. Lainkohta vastaa tietosuojadirektiivin 7 artiklan c alakohdtaa, jonka mukaan henkilötietojen käsittely on sallittua, jos se on tarpeen rekisterinpitäjälle lain mukaan kuuluvan velvoitteen täyttämiseksi. Pykälän 7 momentissa 3 esitetään, että merkinnän käyttöoikeuden myöntäminen olisi Eviran tehtävä. Siten merkintäoikeuden saaneiden toimijoiden rekisterinpito-oikeus perustuisi henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

Pykälän 1 momentissa ehdotettu tietojen säilyttäminen merkinnänhaltijarekisterissä pidempään kuin kasvinsuojelurekisterissä on perusteltua siitä syystä, että puupakkausmateriaalien käyttöikä ja kiertoaika on kasvi tuotteita huomattavasti pidempi.

9 §. Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttamisesta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi, että merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat lähettäisivät ilmoituksen toiminnassa tapahtuneesta muutoksesta tai sen lopettamisesta työvoima- ja elinkeinokeskusten sijaan Eviraan. Tämä olisi johdonmukaista sille, että merkinnän käyttöoikeutta haetaan Eviralta, sen myöntää Evira ja lisäksi Evira ylläpitää rekisteriä merkinnänhaltijoista.

11 §. Kasvintuhoojien torjunta. Pykälään ehdotetaan tarkennettavaksi, että maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuus koskien 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä, määräyksiä, kieltoja, ehtoja ja rajoituksia perustuisi Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskevien säädösten lisäksi Suomea sitovien kasvinterveyden suojelemista koskevien kansainvälisten sopimusten määräyksiin. Nykyisen lain 11 §:n 2 momentin asetuksenantovaltuus koskee vain Euroopan yhteisön kasvinterveyslainsäädäntöä, joka ei koske maastavientiä. Lisäämällä 11 §:n 2 momentti koskemaan myös Suomea sitovia kasvinterveyden suojelemista koskevien kansainvälisten sopimusten määräyksiä, mahdollistettaisiin valvontaviranomaisten toimivalta valvoa tarvittaessa myös maastavientiä, kuten esimerkiksi IPPC-sopimus edellyttää.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että kyseessä on 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettut toimenpiteet, johon Evira voi ryhtyä jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

14 §. Valvontaviranomaiset. Pykälän 2 momentin ensimmäinen lause ehdotetaan muutettavaksi nykykäytännön mukaisesti täsmällisemmäksi.

14 a §. Metsäkeskusten tehtävät. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin metsäkeskusten osallistumisesta lain toimeenpanoon. Pykälän mukaan metsäkeskuksia voitaisiin käyttää Eviran apuna lain ehdotetun 30 a §:ssä tarkoitettujen hävitettävien kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi

tehtävän torjuntapäätöksen valmistelussa. Metsäkeskuksia voitaisiin käyttää apuna myös päätöksen täytäntöönpanossa ja hävitettävän kasvintuhoojan torjuntaan liittyvän korvauspäätöksen valmistelussa. Metsäkeskusten avustava tehtävä rajattaisiin niiden erityisosaamisen perusteella vain sellaisiin tilanteisiin, joissa Evira torjuu Suomessa ennen esiintymätöntä kasvintuhoojaa, joka voisi aiheuttaa välitöntä tai välillistä vahinkoa metsässä kasvaville puille. Käytännössä säännöksellä varauduttaisiin mäntyankeroiden torjuntaan. Mäntyankeroiden leviäminen Suomen metsiin saattaisi aiheuttaa yhteiskunnalle, metsänomistajille ja metsäteollisuudelle mittavia taloudellisia vahinkoja. Eviran ja työvoima- ja elinkeinokeskusten resurssit mäntyankeroiden torjuntaan pienialaista laajemmilla alueilla eivät ole riittävät, minkä vuoksi metsäkeskusten käyttö apuna olisi tarkoituksenmukaista. Metsäkeskusten avustavaa tehtävää rajattaisiin säännöksessä myös siten, että se rajoittuisi vain Eviran avustamiseen.

Kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukainen velvoittava päätöksenteko ja tarkastustoiminta kuuluvat lain 11 ja 20 §:n mukaan viranomaisille ja 15 §:ssä tarkoitettuille valtuutetuille tarkastajille. Metsäkeskukset eivät kuulu valtion viranomaiskoneistoon. Ne katsotaan kuuluvaksi kuitenkin niin sanottuun valtion välilliseen hallintoon ja niille on lainsäädännössä osoitettu eräitä lakien toimeenpanoon ja valvontaan liittyviä tehtäviä. Metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annetun lain (1474/1995) 1 a §:n 1 momentin mukaan metsäkeskukselle säädetty julkinen hallinto-tehtävä on muun muassa varautuminen metsätuhoihin.

Ehdotettua sääntelyä on arvioitava perustuslain (731/1999) 124 §:n valossa. Sen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Pykälässä metsäkeskuksille ehdotettavat tehtävät eivät sisältäisi merkittävän julkisen vallan

käyttämistä ja ne hoidettaisiin tehtävien luonteesta riippuen joko metsäkeskuksen edistämistehtävinä tai viranomaistehtävinä. Jos metsäkeskuksille ehdotettavien tehtävien hoitoon sisältyisi julkisen vallan käyttämistä, tällaiset tehtävät hoidettaisiin metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksista annetun lain 1 a ja 5 §:n mukaisesti metsäkeskuksen eriytettyssä viranomaistehtävien yksikössä. Perustuslakivaliokunnan asiaa koskevan kannanoton (PeVL 45/2006 vp) mukaan sääntely täyttäisi lailla säätämisen vaatimuksen, olisi tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi sekä turvaisi sen, etteivät perusoikeudet, oikeusturva eivätkä hyvän hallinnon vaatimukset vaarannu.

15 §. Valtuutetut tarkastajat. Pykälän 3 momentti ehdotetaan yhteneväisyyden vuoksi muutettavaksi samalla tavalla kuin on esitetty hallituksen esityksessä rehulaiksi (HE 27/2007) vastaavan pykälän osalta.

26 §. Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto. Pykälässä ehdotetaan, että myös 7 §:ssä esitetyn merkinnän käyttöoikeus voitaisiin kieltää Eviran päätöksellä, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi taikka jos edellytykset merkinnän käytölle eivät enää täyty. Kiellolla olisi tarkoitus rajoittaa merkinnän käyttöoikeutta vain silloin, kun se olisi välttämätöntä kasvintuhoojan torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi ja kielto tulisi kumota heti, kun sen antamisen syy ei enää olisi voimassa.

27 §. Kasvinsuojelurekisteristä- tai merkinnänhaltijarekisteristä poistaminen. Pykälän 1—3 momenteissa esiintyvä termi "rekisteri" ehdotetaan tarkennettavaksi kasvinsuojelurekisteriä koskevaksi, jotta voidaan erottaa kasvinsuojelurekisteriä ja merkinnänhaltijarekisteriä koskevat asiat.

Pykälän 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että Eviran ja työvoima- ja elinkeinokeskuksen sijaan käytettäisiin termiä valvontaviranomainen. Valvontaviranomainen kattaa Elintarviketurvallisuusviraston, työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja Tullilaitoksen. Tällä tavalla myös Tullilaitoksella olisi mahdollisuus antaa momentissa tarkoitettuja huomautuksia.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan Evira poistaisi

7 §:ssä esitetyt merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat merkinnänhaltijarekisteristä, kun merkinnän käyttöoikeus ei enää olisi voimassa. Merkinnän käyttöoikeuden voimassaolo lakkaisi, jos merkinnän käyttöoikeuden haltija ilmoittaisi toiminnan lopettamisesta tai jos toimijalle olisi annettu 26 §:ssä tarkoitettu merkinnän käyttökielto ja toimija ei huomautuksesta huolimatta korjaisi toiminnassaan havaittuja virheellisyyksiä niin, että merkinnän käyttöoikeuden edellytykset täyttyisivät.

28 §. Uhkasakko tai teettäminen. Pykälässä ehdotetaan, että Evira voisi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettujen rajoituksen, kiellon, toimenpiteen tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanon lisäksi myös 26 §:ssä tarkoitettua kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

29 §. Rangaistussäännökset. Pykälän 1 momentin luetelmakohtaan 1 ehdotetaan lisättäväksi maastaviejät. Pykälän 1 momentin luetelmakohdan 3 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi, että rangaistussäännös soveltuisi myös merkinnän käyttöoikeutta koskeviin laiminlyönteihin.

30 §. Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen. Pykälän 3 momentissa esitetään, että maa- ja metsätalousministeriön asetusenantovaltuutta laajennettaisiin koskettamaan kaikkia 2 momentin luetelmakohtia. Asetuksenantovaltuuden laajennus on tarpeellinen korvausten arviointi- ja laskentaperusteiden yhdenmukaistamiseksi. On tarkoituksenmukaista määrittää esimerkiksi torjuntatoimenpiteestä aiheutuvien käsittelyiden ja muiden vastaavanlaisten ihmistyötä vaativien toimenpiteiden tuntihintojen arviointi- ja laskentaperusteet. Korvausten arviointi- ja laskentaperusteita tarvitaan, etteivät toimijat hakisi perusteettomia korvauksia. Arviointi- ja laskentaperusteiden antamisessa ei ole kyse kaavamaisten ohjearvojen asettamisesta, eikä sillä pyritä täyden korvauksen periaatteen rajoittamiseen.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että toimivalta kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta sekä korvauksien maksamisesta siirrettäisiin työvoima- ja elin-

keinokeskuksilta Eviralle. Hakemus olisi edelleen nykykäytännön mukaisesti toimitettava asianomaiseen työvoima- ja elinkeinokeskukseen ja siihen olisi liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Työvoima- ja elinkeinokeskukset antaisivat kustannusten ja vahinkojen korvaamista sekä korvausten maksamista koskevan lausunnon heidän tekemiin torjuntapäätöksiin liittyvistä korvaushakemuksista Eviralle. Evira antaisi tarkemmat ohjeet edellä mainitun lausunnon sisällöstä. Evira päättäisi kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta sekä korvauksen maksamisesta.

Siirtämällä korvauksien päätöksenteko Eviraan mahdollistettaisiin korvauksiin liittyvän päätöksenteon yhdenmukaistaminen erityisesti kustannusten arviointi- ja laskentaperusteiden osalta ja yksinkertaistettaisiin päätöksentekomenettely. Nykyisin korvauspäätöksen tekee se työvoima- ja elinkeinokeskus (15 kpl), jonka alueella kasvintuhoojaa koskeva torjuntapäätös toimeenpannaan. Evira antaa lausuntoja työvoima- ja elinkeinokeskusten tekemistä korvauspäätösluonnoksista. Korvauksen maksaa Evira työvoima- ja elinkeinokeskuksen tekemän korvauspäätöksen perusteella. Korvauspäätöksiä tehdään vuosittain noin 100 kappaletta. Siirtämällä toimivalta korvauksista päättämiseen Eviralle yhdenmukaistettaisiin samalla kasvintuhoojien korvauksien päätöksenteko eläintautilain (55/1989) korvauksien päätöksenteon kanssa, josta vastaa Evira.

Pykälän 5 momentissa korvauksen palauttamatta jättämistä ja koron maksamatta jättämistä koskeva teksti on selvennetty.

30 a §. Metsään kohdistuvasta hävitettävän kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen. Voimassa olevan lain mukaan korvaus maksetaan viljelijälle kustannuksista ja vahingoista, joita kasvintuhoojien torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi annettun torjuntapäätöksen mukaiset toimenpiteet ovat aiheuttaneet. Korvaus maksetaan kokonaan hävitettävien kasvintuhoojien eli Suomessa ennen esiintymättömien kasvintuhoojien osalta.

Metsät ja metsäntuhoojat kuuluvat nykyisen lain soveltamisalaan, mutta nykyisessä laissa ei ole kuitenkaan yksiselitteisesti säädetty metsään kohdistuvien hävitettävien

kasvintuhoojien torjumisesta aiheutuvien kustannuksien ja vahinkojen korvaamisesta ja korvauksen perusteista. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan Evira tai työvoima- ja elinkeinokeskus voi määrätä kasvintuhoojan saastuttamat puut hävitettäväksi. Koska kyseessä voisi olla hyvin laajamittainen ja muista nykyisistä, pääsääntöisesti maa- ja puutarhataloudessa tehtävistä torjuntatoimenpiteistä siten poikkeava torjuntatoimenpide sekä niistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen, olisi nykyistä lainsäädäntöä selkiytettävä metsään kohdistuvien torjuntatoimenpiteiden kustannusten korvausten osalta. Korvaukseen oikeutettujen tahojen selkeyttämiseksi, tulkinnanvaraisuuden ja säännösten epäselvyyden poistamiseksi on lakiin syytä lisätä nimenomainen erityissäännös puustoon kohdistuvan vahingon korvaamisesta.

Pykälän 1 momentin mukaan metsässä kasvaviin puihin kohdistuneista torjuntapäätöksistä maanomistajalle aiheutuneet kustannukset ja vahingot korvattaisiin siltä osin kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjuusta aiheutuvat kustannukset.

Puustokorvauksen lähtökohtana olisi täyden korvauksen periaate. Korvauksella katettaisiin esimerkiksi kaikki taloudelliset menetykset, jotka aiheutuvat torjuntatoimenpiteiden johdosta tuhoutuneen vakiintuneen taimikon uudelleen metsityksestä, puuston arvon merkittävästä alenemisesta ja puuston odotusarvon menetyksestä.

Puuston odotusarvolla tarkoitetaan puustosta tulevaisuudessa saatavien hakkuutulojen laskennallista nykyarvoa. Metsikön odotusarvon suuruuteen vaikuttaa metsätyyppi, puulaji ja maantieteellinen sijainti. Nuoren kasvatusmetsän odotusarvon ja nykyisen hakkuuarvon erotus, niin sanottu odotusarvo-lisä, on suurimmillaan noin 3 500 euroa hehtaaria kohti. Odotusarvo-lisä pienenee puuston varttuessa ja metsikön lähestyessä uudistamisvaihetta. Taimikon ja varttuneemman metsikön puuston arvon määrittämisessä käytetään yleisesti summa-arvomenetelmää ja siihen liittyviä Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion laatimia aputaulukoita. Summa-arvomenetelmää sovelletaan muun muassa laskettaessa valtion varoista maksettavia kor-

vauksia hirvieläinten aiheuttamista metsävahingoista. Tarkoituksena olisi käyttää vastaavaa menetelmää myös kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaisissa tilanteissa.

Pykälän 1 momentissa maanomistajaan rinnastettaisiin myös maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden sekä hakkuuoikeuden haltija. Oikeus pykälän 1 momentin nojalla maksettavaan korvaukseen olisi vain silloin, kun torjuntapäätös koskee Suomessa ennen esiintymättömien kasvintuhoojien (*hävitettävien kasvintuhoojien*) torjumista. Metsällä tarkoitettaisiin aluetta, johon sovelletaan metsälakia (1093/1996).

Pykälän 2 momentin mukaan puustoon kohdistuvan vahingon korvaamiseen sovellettaisiin, mitä 30 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään kuitenkin niin, että hakemus toimitettaisiin Eviraan. Tarkoituksena on, että metsään kohdistuvan hävitettävän kasvintuhoojan torjuntatoimenpiteiden aiheuttamien kustannusten ja vahinkojen korvaamista koskevaan tapaukseen ei sovellettaisi lain 30 §:n mukaista vahingonkorvauksen yleissäännöstä, vaan ehdotettavaa 30 a §:n erityissäännöstä. Metsään kohdistuvan torjuttavan kasvintuhoojan torjumiseksi ja leviämisen estämiseksi annetusta torjuntapäätöksestä aiheutuneiden kustannuksien ja vahinkojen korvaamisessa noudatettaisiin lain 30 §:n mukaista vahingonkorvauksen yleissäännöstä eli kustannuksia ei pääsääntöisesti korvattaisi, paitsi jos tällaisen kasvintuhoojan leviämisen estämiseksi olisi tarkoituksenmukaista korvata osa kustannuksista ja vahingoista.

31 §. Korvausten epääminen. Ehdotettavalla 31 §:n 1 momentin johdantokappaleen muutoksella korvausten epäämistä ja alentamista koskevien säännösten soveltaminen ulotettaisiin myös 30 a §:n puustoon kohdistuvan vahingon korvaamiseen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jossa rajoitettaisiin valtio, lukuun ottamatta valtion liikelaitoksia, tämän lain korvausten ulkopuolelle. Kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain mukaisesta torjuntapäätöksestä aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista. Tämän vuoksi olisi tarkoituksenmukaista evätä valtion oikeus

korvaukseen. Valtion liikelaitoksien tulisi olla liiketoiminnassaan samassa asemassa asianomaisella alalla toimivien yritysten kanssa (Valtion liikelaitoksista annettu laki (1185/2002), Metsähallituksesta annettu laki (1378/2004)). Tästä syystä korvausten epäminen ei koskisi valtion liikelaitoksia.

33 §. Maksut, palkkiot ja korvaukset. Palkkioiden ja kustannusten korvauksessa on kyse valtuutettujen tarkastajien oikeudesta palkkioon tekemästään työstä ja heille tästä työstä aiheutuneiden kustannusten korvaamisesta. Tämän vuoksi 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan muutettavaksi ehdollisesta ilmapäätöksestä "voidaan maksaa" ehdottomaan muotoon "maksaa".

Pykälä ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että Evira päättäisi valtuutettujen tarkastajien palkkioiden ja kustannusten korvaamisesta sekä niiden perusteista. Evira maksaisi palkkiot ja korvaukset sille valtion talousarviossa tätä varten osoitetuista varoista.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ehdotetun lain nojalla maa- ja metsätalousministeriölle annettaisiin valtuutus antaa asetus, joka koskisi 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua toimintaa koskevan merkinnän käyttöoikeuden hakemismenettelyä, merkinnän sisältöä sekä merkinnän käyttöoikeuden saamisen edellytyksiä.

Seuraavia maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuuksia laajennettaisiin siten, että ne kattaisivat Suomea sitovien kasvinterveyden suojelemista koskevien kansainvälisten sopimusten määräykset:

1. 4 § 2 momentissa esitetty asetuksenantovaltuus, joka koskee sitä, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus kasvinsuojelurekisteriin koskee.

2. 7 § 2 momentin asetuksenantovaltuus säättää maahantuonnissa noudatettavista menettelyistä.

3. 7 § 4 momentin asetuksenantovaltuus säättää, mitä kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi

helposti levitä pykälän 1 ja 2 momentissa esitetty velvollisuus koskee ja mitä todistusta niiden maahantuonnissa tulisi käyttää.

4. 11 § asetuksenantovaltuus koskien 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä, määräyksiä, kieltoja, ehtoja ja rajoituksia.

Lisäksi 30 §:ssä maa- ja metsätalousministeriön asetuksenantovaltuutta laajennettaisiin koskettamaan kaikkia 2 momentin luettelma-kohtia.

3 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2008.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

4 § Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset

Perustuslain 18 § 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunta on pitänyt elinkeinovapautta perustuslain mukaisena pääsääntönä, mutta katsonut elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan mahdollista erityisin perustein (PeVL 19/2002 vp). Rekisteröitymisvelvollisuuden säätämistä on pidetty asiallisesti luvanvaraisuuteen rinnastettavana sääntelynä (PeVL 56/2002 vp). Voimassa olevassa kasvinterveyden suojelemisesta annetussa laissa on asetettu rekisteröitymisvelvollisuus toimijalle, joka markkinoi, tuottaa markkinoita varten, varastoi ja tuo maahan sellaisia kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä. Pykälä ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että myös viejä olisi velvollinen rekisteröitymään.

Myös viejän rekisteröitymisvelvollisuudella pyritään ylläpitämään hyvää kasvinterveyden tilaa ja elintarvikkeiden turvallisuutta sekä tuotteiden korkeaa laatua. Tällaisia syitä voidaan pitää sellaisina tärkeinä yhteiskunnallisina intresseinä, joilla voidaan perustella elinkeinovapauden rajoittamista. Tämä rajoitus on myös välttämätön perustuslain 20 §:ssä tarkoitettujen perusoikeuksien tur-

vaamiseksi. Perustuslain 20 §:n mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön. Näiden perusoikeuksien turvaamiseksi on välttämätöntä kontrolloida myös sellaisten kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden vientiä, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä. Lisäksi on huomioitava, että rekisteröitymisvelvollisuus perustuu osittain Suomea sitoviin kansainvälisiin velvoitteisiin.

7 a § Merkinnänhaltijarekisteri

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään lailla. Lakiehdotuksen 7 §:n 3 momentin mukaan merkinnän käyttöoikeuden myöntäminen olisi Eviran tehtävä. Lakiehdotuksen 7 a §:ssä esitetään säädettäväksi, että Evira rekisteröi merkinnänhaltijarekisteriin ne toimijat, jotka ovat saaneet oikeuden käyttää lakiehdotuksen 7 §:ssä mainittua merkintää. Merkinnän käyttöoikeuden rekisteröinti eroaa 4 §:n rekisteröitymisvelvollisuudesta mm. siinä, että käyttöoikeuden rekisteröinti ei ole edellytyksenä toiminnan harjoittamiselle, vaan rekisteri pidettäisiin valvontaa varten Eviran toimesta. Lakiehdotuksen 7 a §:ssä säädettäisiin merkinnänhaltijarekisteriin merkittävistä tiedoista ja niiden säilytysajasta, 7 §:n 3 momentissa ehdoista merkinnän käyttöoikeuden myöntämiselle sekä 27 §:ssä toimijan poistamisesta merkinnänhaltijarekisteristä. Näin ollen täyttyvät henkilötietolain 8 §:n 1 momentin 4 kohdan kriteerit siitä, että henkilötietojen käsittelystä säädetään lailla, ja että rekisteröinti perustuu rekisterinpitäjälle laissa säädettyyn tehtävään.

14 a § Metsäkeskusten tehtävät

Ehdotetun 14 a §:n mukaan Evira voisi käyttää metsäkeskuksia apuna ehdotetun 11 §:ssä tarkoitetun torjuntapäätöksen valmistelussa ja sen täytäntöönpanossa sekä 30 a §:ssä tarkoitetun korvauspäätöksen valmistelussa. Metsäkeskukset eivät ole valtion

viranomaisia, vaan julkisen aluehallinnon organisaatioita, joille on lainsäädännössä osoitettu tiettyjä lakien valvontaan ja toimeenpanoon liittyviä tehtäviä.

Ehdotettua pykälää on arvioitava perustuslain 124 §:n valossa. Sen mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle. Pykälässä metsäkeskuksille ehdotetut tehtävät eivät sisältäisi merkittävän julkisen vallan käyttämistä. Metsäkeskuksille ehdotetut tehtävät hoidettaisiin tehtävän luonteesta riippuen joko edistämistehtävinä tai viranomaistehtävinä. Jos tehtävien hoitoon sisältyisi julkisen vallan käyttämistä, tehtävät hoidettaisiin viranomaistehtävinä metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain 1 a ja 5 §:n mukaisesti metsäkeskuksessa erillisessä viranomaistehtävien yksikössä. Sääntely olisi perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 45/2006 vp) mukainen ja täyttäisi lailla sääntämisen vaatimuksen, olisi tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi sekä turvaisi sen, etteivät perusoikeudet, oikeusturva eivätkä hyvän hallinnon vaatimukset vaarantuisi.

Asetuksenantovaltuuksia

Lakiehdotuksen 7 §:n 4 momenttiin sisältyy valtuus antaa maa- ja metsätalousministeriön asetus 7 §:n 3 momentissa tarkoitettun merkinnän käyttöoikeuden hakemismenettelyä, merkinnän sisältöä sekä merkinnän käyttöoikeuden saamisen edellytyksistä. Voimassa olevan lain 4 §:n 2 momentissa, 7 §:n 4 momentissa ja 11 §:ssä olevia asetuksenantovaltuuksia laajennettaisiin siten, että maa- ja metsätalousministeriö voisi asetuksella säätää tietyistä käytännöistä sen mukaan, kuin Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelamista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa säädetään. Lisäksi 30 §:ssä maa- ja metsätalousministeriölle annettua asetuksenantovaltuutta laajennettaisiin koskemaan

kaikkia 30 §:n 2 momentin luetelmakohtia. Perustuslain 80 §:n mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Ministeriö voidaan valtuuttaa antamaan asetuksia teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisissä asioissa. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp, PeVL 40/2002 vp). Esitetyt asetuksenantovaltuudet ja tarkistukset ovat luonteeltaan teknisiä, eikä niillä ole laajaa poliittista tai yhteiskunnallis-

ta merkitystä. Ministeriön asetusta on pidettävä asianmukaisena säädöstasona.

Säättämisjärjestys

Hallituksen käsityksen mukaan perustuslain asettamat vaatimukset on lakiehdotuksessa otettu huomioon asianmukaisella tavalla, ja lakiehdotus voidaan näin ollen käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta 18 päivänä heinäkuuta 2003 annetun lain (702/2003) 3 §:n 9 ja 10 kohta, 4 ja 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7, 9—11, 14, 15, 17, 19, 22 ja 25—29 §, 30 §:n 3—5 momentti sekä 31 ja 33 §, sellaisena kuin niistä on 15 § osaksi laissa 688/2004, sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 11 ja 12 kohta sekä lakiin uusi 7 a, 14 a ja 30 a § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *toimijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ammattimaisesti tuottaa, varastoi, markkinoi, välittää, tuo maahan tai vie maasta kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä;

10) *paikallismarkkinoijalla* sellaista toimijaa, joka Suomessa viljelee vain pieniä määriä kasveja ja markkinoi niitä tai kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, vain satunnaisesti tai paikallisesti muulle kuin toimijalle ilman laajamittaista julkista kaupaksi tarjoamista;

11) *tavara-lähetyksellä* yhdestä tai useammasta tavaraerästä koostuvia kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, jotka kaikki on merkitty yhteen asiakirjaan, joka vaaditaan tullimuodollisuuksia tai muita muodollisuuksia varten;

12) *tavaraerällä* lähetykseen kuuluvaa yhden hyödykkeen tiettyä yksikkömäärää, joka voidaan tunnistaa koostumuksensa tasalaatuisuuden ja alkuperänsä perusteella.

4 §

Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset

Kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saa markkinoida, tuottaa markkinointia varten, varastoida, maahantuoda ja viedä maasta vain sellainen toimija, joka on merkitty Elintarviketurvallisuusviraston valvontaa varten pitämään rekisteriin (*kasvinsuojelurekisteri*). Rekisteröitymisvelvollisuus ei koske paikallismarkkinoijaa tai sitä joka satunnaisesti vie maasta pieniä määriä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita taikka sitä joka tuo maahan omaan käyttöönsä vain pieniä määriä tällaisia kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita. Rekisteröitymisvelvollisuus ei myöskään koske sellaista maahantuojaa tai maasta viejää, joka on merkittynä toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kasvinsuojeluviranomaisen vastaavaan viralliseen rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, mitä kasveja, kasvi-

tuotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus koskee.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi kasvinsuojelurekisteriin. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti;

2) toimija pitää tiedostoa tuotantopaikoista ja varasto- tai muuhun rekisterissä mainittuun paikkaan tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoiduista tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;

3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti tämän lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi; sekä

4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveydestä vastaava henkilö.

Rekisteröintiä kasvinsuojelurekisteriin haetaan Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitella hakemuksella, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Päätöksen rekisteröinnistä tekee työvoima- ja elinkeinokeskus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

5 §

Rekisteritiedot

Kasvinsuojelurekisteriin merkitään:

- 1) toimijan nimi ja toimipaikan osoite;
- 2) toimijan toimialaa koskevat tiedot;
- 3) tiedot toimijan tuotanto- ja toimipaikoista;
- 4) toimijan yritys- ja yhteisötunnus taikka henkilötunnus ja tilatunnus;
- 5) kasvinterveydestä vastaavan henkilön nimi;
- 6) rekisterinumero;
- 7) toimijalle tämän lain nojalla annetut torjuntapäätökset ja niiden keskeinen sisältö.

Kasvinsuojelurekisteriin merkitään lisäksi kasvipassin tai tässä laissa tarkoitetun merkinnän käyttöoikeus.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija on ilmoittanut Elintarviketurvallisuusvirastolle toimintansa lopettamisesta. Jos toimijalle on annettu tämän lain nojalla kasvintuhoojan esiintymisen vuoksi torjuntapäätös, tietoja on kuitenkin säilytettävä niin kauan kuin torjuntapäätös on voimassa.

Jollei tästä laista muuta johdu, henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen, luovuttamiseen ja julkisuuteen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

6 §

Markkinointi

Kasvipassin käyttöoikeuden antaa Elintarviketurvallisuusvirasto tai työvoima- ja elinkeinokeskus hakemuksesta toimijalle, jonka toiminta on Elintarviketurvallisuusviraston virallisessa valvonnassa, jos toiminta, jolle haetaan kasvipassin käyttöoikeutta tavarankäytössä, täyttää kyseiseltä toiminnalta vaadittavat kasvinterveysmääräykset. Muun 1 momentissa tarkoitetun todistuksen antaa Elintarviketurvallisuusvirasto tavaralle tai toiminnalle, joka täyttää kyseiseltä tavarylta tai toiminnalta todistuksen saamiseksi vaadittavat kasvinterveysmääräykset.

7 §

Maahantuonti ja maastavienti

Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan tuoda maahan vain kasvinterveystodistuksella tai muulla tavarankäytöstä annetulla todistuksella tai merkinnällä varustettuna.

Maahantuojan on ennen 1 momentissa tarkoitetulla todistuksella varustetun tavaralähteyksen maahantuontia tehtävä maahantuonnista ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastol-

le. Hedelmien, marjojen ja vihannesten maahantuonnista ilmoitus on tehtävä Tullilaitokselle. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää sen mukaan kuin Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskeissa säännöksissä säädetään, mitä asioita maahantuojan tulee ilmoituksessa mainita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään maahantuonnissa ja maastaviennissä noudattavasta menettelystä ja maahantuonnissa niistä tullitoimipaikoista ja rajanylityspaikoista, joiden kautta tässä pykälässä tarkoitettujen tavaralähetysten maahantuonti on sallittu.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa kasvinterveystodistuksen tai muun 1 momentissa tarkoitetun todistuksen Suomesta vietävälle tavaralähetykselle, jolta viennin kohdevaltio edellyttää tällaista todistusta, jos tavaralähetyksessä täyttää viennin kohdevaltion kyseisen tavaralähetyksen tuonnille asettamat kasvinterveysvaatimukset. Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta 1 momentissa tarkoitetun merkinnän käyttöoikeuden toimijalle, jonka tuottamilta kasveilta, kasvituotteilta tai muilta tavaroilta Suomea sitovat kasvinterveyden suojelemista koskevat kansainväliset sopimukset edellyttävät tällaista merkintää, jos toiminta täyttää kyseessä olevan sopimuksen kasvinterveyttä koskevat määräykset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevista Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevista kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, mitä kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, 1 ja 2 momentissa säädetty velvollisuus koskee ja mitä tässä pykälässä tarkoitettua todistusta tai merkintää niiden maahantuonnissa tai maastaviennissä tulee käyttää. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään lisäksi, sen mukaan kuin Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevista kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, 3 momentissa tarkoitetun merkinnän käyttöoikeuden hakemismenettelystä, merkinnän sisällöstä sekä merkinnän käyttöoikeuden saamisen edellytyksistä.

7 a §

Merkinnänhaltijarekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto merkitsee 7 §:n 3 momentissa tarkoitetut merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat rekisteriin (*merkinnänhaltijarekisteri*) valvontaa varten.

Merkinnänhaltijarekisteriin merkitään vastaavat tiedot kuin 5 §:n 1 momentin mukaan merkitään kasvinsuojelurekisteriin. Tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluessa siitä, kun toimija on ilmoittanut Elintarviketurvallisuusvirastolle toimintansa lopettamisesta. Jos toimijalle on annettu tämän lain nojalla torjuntapäätös, tietoja on kuitenkin säilytettävä niin kauan kuin torjuntapäätös on voimassa.

Jollei tästä laista muuta johdu, henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen, luovuttamiseen ja julkisuuteen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttumisesta

Toimijan on tehtävä toimintansa lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitettu kirjallinen ilmoitus, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Toimijan, jolle on myönnetty 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkinnän käyttöoikeus, on toimitettava kyseinen ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastoon.

10 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Joka tietää tai epäilee 2 §:n 3 momentin nojalla säädettyssä asetuksessa tarkoitettua kasvintuhoojaa esiintyvän omistamallaan tai hallinnassaan olevalla kiinteistöllä, kiinteistön osalla, viljelmällä, tavaravarastossa, kuljetusvälineessä tai rakennuksessa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä asianomai-

selle työvoima- ja elinkeinokeskukselle tai Elintarviketurvallisuusvirastolle. Sama koskee viranomaista, joka toiminnassaan havaitsee tällaisen kasvintuhoojan esiintymisen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen on ilmoitettava kasvintuhoojan esiintymisestä Elintarviketurvallisuusvirastolle.

11 §

Kasvintuhoojien torjunta

Kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi voidaan:

1) velvoittaa maanomistaja, viljelijä taikka kiinteistön tai kiinteistön osan omistaja tai haltija suorittamaan välttämättömiä toimenpiteitä kiinteistöllä esiintyvän kasvintuhoojan hävittämiseksi;

2) määrätä kasvintuhoojan saastuttaman rakennuksen, työ- tai kuljetusvälineen taikka muun esineen välttämättömästi puhdistamisesta tai desinfiomisesta sekä välttämättömästi puhdistus- ja desinfiointitavasta;

3) määrätä kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden välttämättömästi puhdistuksesta, desinfiomisesta tai hävittämisestä sekä välttämättömästi puhdistus-, desinfiointi- tai hävitystavasta taikka asettaa välttämättömiä rajoituksia kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden käyttämiselle;

4) määrätä kasvien viljelemistä, kuljetusta tai kauppaa koskevia välttämättömiä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia;

5) määrätä kasvien viljelemisen, sadonkorjuun ja kaupan yhteydessä välttämättömästi suoritettavista toimenpiteistä;

6) määrätä välttämättömiä kieltoja tai ehtoja kasvien, kasvituotteiden, kasvintuhoojien ja muiden sellaisten tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinoinnille, maahantuonnille ja maastavien nille; sekä

7) velvoittaa toimijan noudattamaan muita kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, kieltoja ja toimenpiteitä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen

mukaan kuin kasvinterveyttä koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään. Asetus voi koskea kaikkia kasvintuhoojia tai vain tiettyjä kasvintuhoojia.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai työvoima- ja elinkeinokeskus tekee 2 momentissa tarkoitettun asetuksen nojalla toimijakohtaisen torjuntapäätöksen. Torjuntapäätös voidaan tehdä myös asianosaista kuulematta, jos asian ratkaisemista ei voi lykätä ilman kasvinterveydelle aiheutuvaa merkittävää vaaraa ja asianosaisen kuuleminen ei ole viivytyksettä mahdollista. Jos on erityistä syytä epäillä asetuksessa tarkoitettun kasvintuhoojan esiintymistä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi antaa Elintarviketurvallisuusvirastolle luvan ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sellaisten kasvintuhoojien osalta, joista ei ole säädetty 2 momentissa tarkoitettulla asetuksella. Jos tällaisen kasvintuhoojan esiintyminen aiheuttaa välitöntä uhkaa kasvinterveydelle eikä asia siedä viivytystä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin 1 momentissa tarkoitettuihin torjuntatoimenpiteisiin jo ennen luvan antamista.

14 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Elintarviketurvallisuusvirasto, joka käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskuksia. Elintarviketurvallisuusvirasto on kasvinterveysdirektiivissä tarkoitettu kasvinsuojeluviranomainen Suomessa.

Maahantuontia, siltä osin kuin se ei kuulu Elintarviketurvallisuusvirastolle, valvoo Tullilaitos. Tullilaitokselle siirrettävistä Elintarviketurvallisuusviraston toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään maa- ja metsätalo-

usministeriön asetuksella sen mukaan kuin tehtävien siirrosta ja laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

14 a §

Metsäkeskusten tehtävät

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää metsäkeskuksia apunaan 11 §:ssä tarkoitetun torjuntapäätöksen valmistelussa ja täytöntöönpanossa sekä 30 a §:ssä tarkoitetun korvauspäätöksen valmistelussa, jos torjunnan kohteena on Suomessa ennen esiintymätön kasvintuhooja, joka voi aiheuttaa välitöntä tai välillistä vahinkoa metsässä kasvaville puille.

15 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään, Elintarviketurvallisuusvirasto käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla valtuutuksen kohteena olevan tehtävän hoitamiseksi riittävä kasvinterveydellinen ammattitaito.

Jos valtuutettu tarkastaja on hallintolain (434/2003) mukaan esteellinen suorittamaan tehtäväänsä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkastajasta säädetään.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan hänen suorittaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä, mitä hallintolaissa, kielilaissa (423/2003), saamen kielilaissa (1086/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Valtuutetun tarkastajan tulee tarkastuksen kohteen niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksestaan.

17 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan järjestämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

19 §

Seuranta

Elintarviketurvallisuusviraston tulee seurata tässä laissa tarkoitettujen kasvintuhoojien esiintymistä ja tarvittaessa julkaista kasvintuhoojien esiintymistä koskevia tietoja.

22 §

Euroopan yhteisön tarkastajat

Mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään Suomen viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan yhteisön tarkastajia. Euroopan yhteisön tarkastajien on tarkastuksia suorittaessaan toimittava yhteistyössä Elintarviketurvallisuusviraston kanssa.

25 §

Valvonnan tulosten julkaiseminen

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee valvonnan tulokset. Edellä 24 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvonnan tulosten julkaisemisesta.

26 §

*Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkin
nän käyttökielto*

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään kieltää 6 §:ssä tarkoitetun kasvipassin

tai muun todistuksen taikka 7 §:ssä tarkoitettua todistuksen tai merkinnän käytön, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi taikka jos edellytykset kasvipassin, todistuksen tai merkinnän käytölle eivät enää täyty. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä. Suullisesti annettu kiello on vahvistettava kirjallisesti. Kiello on kumottava heti, kun sen antamisen syytä ei enää ole olemassa.

Kiello on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kiello on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Kiellon peruuttamisesta on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Jos asia ei siedä viivytyä, Elintarviketurvallisuusviraston lisäksi työvoima- ja elinkeinokeskus tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käytön väliaikaisesti. Väliaikainen käyttökiello on saatettava viivytyksettä Elintarviketurvallisuusviraston ratkaistavaksi. Kiello raukeaa, jos Elintarviketurvallisuusvirasto ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

27 §

Kasvinsuojelurekisteristä tai merkinnänhaltijarekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei kasvinsuojelurekisteriin merkitty toimija noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai täyty rekisteröinnin ehtoja, valvontaviranomaisen tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisyudet on korjattava.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee päätöksellään poistaa kasvinsuojelurekisteristä se, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassaan havaittuja virheellisyyksiä, jos kyseessä on olennainen virhe tai laiminlyönti. Tästä päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Kun poistamisen syy ei enää ole olemassa, on kasvinsuojelurekisteristä poistettu välittömästi ilman eri hakemusta merkittävä re-

kisteriin uudelleen. Tästä päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Merkinnän käyttöoikeus päättyy jos käyttöoikeuden haltija on lopettanut toimintansa tai jos toimijalle on annettu 26 §:ssä tarkoitettu merkinnän käyttökiello ja toimija ei Elintarviketurvallisuusviraston asettamassa kohtuullisessa määräajassa korjaa toiminnassaan havaittuja virheellisyyksiä niin, että merkinnän käyttöoikeuden edellytykset täyttyvät. Merkinnän käyttöoikeuden päätyttyä Elintarviketurvallisuusvirasto poistaa toimijan merkinnänhaltijarekisteristä.

28 §

Uhkakko tai teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, kielloa, toimenpidettä tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa taikka 26 §:ssä tarkoitettua kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielloa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös työvoima- ja elinkeinokeskus.

Uhkakko, teettämisuhkaa ja teettämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

29 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) ilman 4 §:ssä tarkoitettua rekisteröintiä markkinoi, tuottaa markkinointia varten, varastoi, tuo maahan tai vie maasta kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä,

2) ei noudata 6 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua velvollisuutta käyttää kasvipassia tai muuta kasvinterveystä annettua todistusta,

3) ei noudata 7 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua velvollisuutta käyttää kasvinterveystodistusta tai muuta

kasvinterveydestä annettua todistusta tai merkintää,

4) laiminlyö 8 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 9 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toiminnan lopettamisesta tai siinä tapahtuvista olennaisista muutoksista,

6) laiminlyö 10 §:ssä säädetyn kasvintuhoojien esiintymistä koskevan ilmoittamisvelvollisuuden,

7) rikkoo 11 §:n nojalla annettuja määräyksiä, kieltoja, ehtoja tai rajoituksia tai

8) laiminlyö 12 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa käyttörajoituksista

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *kasvinterveyden vaarantamisesta* sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta, jos uhkasakko on tuomittu maksettavaksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle toimijalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyysdet.

30 §

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentissa tarkoitettujen kustannusten ja vahinkojen arviointi- ja laskentaperusteista.

Korvausta on haettava Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitetulla hakemuksella kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemus on toimitettava asianomaiseen työvoima- ja elinkeinokeskukseen ja siihen on liitettävä riittävä selvitys

kustannuksista ja vahingoista. Työvoima- ja elinkeinokeskus antaa lausunnon sen tekemään torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Elintarviketurvallisuusvirastolle. Elintarviketurvallisuusvirasto päättää kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta sekä korvauksen maksamisesta.

Jos kustannuksia tai vahinkoja on korvattu perusteettomasti, on Elintarviketurvallisuusviraston määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona korvaus on maksettu. Jos palautettava määrä ei makseta viimeistään Elintarviketurvallisuusviraston asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana palautusvelvollisen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin nähden, voidaan palautusvelvollinen vapauttaa osittain tai kokonaan korvauksen palauttamisesta tai koron maksamisesta.

30 a §

Metsään kohdistuvasta hävitettävän kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen

Metsässä kasvaviin puihin kohdistuneesta, hävitettävää kasvintuhoojaa koskevasta torjuntapäätöksestä maanomistajalle ja maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden sekä hakkuuoikeuden haltijalle aiheutuneet kustannukset ja vahingot korvataan siltä osin, kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjuusta aiheutuvat kustannukset. Metsällä tarkoitetaan aluetta, johon sovelletaan metsälakia (1093/1996).

Korvaukseen sovelletaan, mitä 30 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään, kuitenkin siten, että korvaushakemus toimitetaan Elintarviketurvallisuusvirastoon.

31 §

Korvauksen epääminen

Edellä 30 ja 30 a §:ssä tarkoitettua korvausta ei makseta:

1) kasvintuhoojan aiheuttamista vioittumista johtuvista vahingoista ja kustannuksista;

2) kustannuksista ja vahingoista, jotka aiheutuvat markkinoinnin, maahantuonnin tai maastaviennin yhteydessä määrätystä kiellosta, tavaran hävittämisestä, eristämisestä tai muusta vastaavasta toimenpiteestä taikka markkinoinnille, maahantuonnille tai maastaviennille määrätystä ehdoista;

3) kustannuksista tai vahingoista, jotka aiheutuvat kasvinsuojelurekisterissä pysymistä koskevien velvoitteiden täyttämistä, rekisteristä poistamisesta tai muusta 6 luvussa säädetystä pakkokeinosta tai seuraamuksesta taikka kasvipassin tai rekisterinumeron käyttämisestä; eikä

4) kustannuksista tai vahingoista, jotka toimija on aiheuttanut tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta taikka laiminlyömällä hyvän viljelytavan noudattamisen.

Korvausta ei myöskään makseta tai sen määrää voidaan alentaa, jos korvaukseen muutoin oikeutettu ei ole noudattanut tätä lakia taikka tämän lain nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai viranomaisen päätöksiä taikka on muulla kuin 1 momentissa tar-

koitetulla tavalla itse vaikuttanut kustannusten tai vahingon syntymiseen.

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisinkin, jos tähän on erityisiä syitä.

33 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Toimijan, jonka harjoittama toiminta edellyttää 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua merkinnän käyttöoikeutta, on haettava merkinnän käyttöoikeutta Elintarviketurvallisuusvirastolta kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kasvinterveyden suojelemisesta 18 päivänä heinäkuuta 2003 annetun lain (702/2003) 3 §:n 9 ja 10 kohta, 4 ja 5 §, 6 §:n 2 momentti, 7, 9—11, 14, 15, 17, 19, 22 ja 25—29 §, 30 §:n 3—5 momentti sekä 31 ja 33 §, sellaisena kuin niistä on 15 § osaksi laissa 688/2004, sekä *lisätään* 3 §:ään uusi 11 ja 12 kohta sekä lakiin uusi 7 a, 14 a ja 30 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) *toimijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ammattimaisesti tuottaa, varastoi, markkinoi, välittää, tuo maahan tai vie maasta kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä; sekä

10) *paikallismarkkinoijalla* sellaista toimijaa, joka Suomessa viljelee vain pieniä määriä kasveja ja markkinoi niitä tai kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, vain satunnaisesti tai paikallisesti muulle kuin toimijalle ilman laajamittaista julkista kaupaksi tarjoamista.

9) *toimijalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ammattimaisesti tuottaa, varastoi, markkinoi, välittää, tuo maahan tai vie maasta kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä;

10) *paikallismarkkinoijalla* sellaista toimijaa, joka Suomessa viljelee vain pieniä määriä kasveja ja markkinoi niitä tai kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, vain satunnaisesti tai paikallisesti muulle kuin toimijalle ilman laajamittaista julkista kaupaksi tarjoamista;

11) *tavaralähetyksellä* yhdestä tai useammasta tavaraerästä koostuvia kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, jotka kaikki on merkitty yhteen asiakirjaan, joka vaaditaan tullimuodollisuuksia tai muita muodollisuuksia varten;

12) *tavaraerällä* lähetykseen kuuluvaa yhden hyödykkeen tiettyä yksikkömäärää, joka voidaan tunnistaa koostumuksensa tasalaatuisuuden ja alkuperänsä perusteella.

4 §

Rekisteröitymisvelvollisuus

Kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saa markkinoida, tuottaa markkinointia varten, varastoida ja maahantuoda vain sellainen toimija, joka on merkitty Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valvontaa varten pitämään rekisteriin (kasvinsuojelurekisteri). Rekisteröitymisvelvollisuus ei kuitenkaan koske paikallismarkkinoijaa eikä sitä, joka satunnaisesti tuo maahan omaan käyttöönsä vain pieniä määriä tällaisia kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään, ne kasvit, kasvituotteet ja muut tavarat, joita rekisteröintivaatimus koskee.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

- 1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti;
- 2) toimija pitää tiedostoa tuotantopaikoista ja varasto- tai muuhun rekisterissä mainittuun paikkaan tuoduista niissä tuotetuista ja markkinoituista tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;
- 3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti tämän lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi; sekä
- 4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveystä vastaava henkilö.

4 §

Rekisteröitymisvelvollisuus ja rekisteröinnin edellytykset

Kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saa markkinoida, tuottaa markkinointia varten, varastoida, maahantuoda ja viedä maasta vain sellainen toimija, joka on merkitty *Elintarviketurvallisuusviraston* valvontaa varten pitämään rekisteriin (*kasvinsuojelurekisteri*). Rekisteröitymisvelvollisuus ei koske paikallismarkkinoijaa tai sitä joka satunnaisesti vie maasta pieniä määriä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita taikka sitä joka tuo maahan omaan käyttöönsä vain pieniä määriä tällaisia kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita. Rekisteröitymisvelvollisuus ei myöskään koske sellaista maahantuojaa tai maasta viejää, joka on merkittynä toisen Euroopan unionin jäsenvaltion kasvinsuojeluviranomaisen vastaavaan viralliseen rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai *Suomea sitovissa kasvinterveysten suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään*, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita rekisteröintivaatimus koskee.

Rekisteröinnin edellytykset täyttävällä toimijalla on oikeus tulla rekisteröidyksi *kasvinsuojelurekisteriin*. Rekisteriin merkitsemisen edellytyksenä on, että:

- 1) toimija ylläpitää ajan tasalla olevaa kaaviota, josta ilmenee tämän lain soveltamisalaan kuuluvien kasvien, kasvituotteiden ja muiden tavaroiden sijainti;
- 2) toimija pitää tiedostoa tuotantopaikoista ja varasto- tai muuhun rekisterissä mainittuun paikkaan tuoduista, niissä tuotetuista ja markkinoituista tämän lain soveltamisalaan kuuluvista tuotteista ja säilyttää näitä tietoja vähintään vuoden ajan;
- 3) toimija tarkastaa vähintään silmämääräisesti tämän lain soveltamisalaan kuuluvat tuotteet ja tilat kasvintuhoojien mahdollisen esiintymisen toteamiseksi; sekä
- 4) rekisteröidyllä yksiköllä on kasvinterveystä vastaava henkilö.

Rekisteröintiä haetaan Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Päätöksen rekisteröinnistä tekee työvoima- ja elinkeinokeskus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

Rekisteröintiä *kasvinsuojelurekisteriin* haetaan *Elintarviketurvallisuusvirastolle* osoitetulla hakemuksella, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. Päätöksen rekisteröinnistä tekee työvoima- ja elinkeinokeskus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintiä koskevasta hakemusmenettelystä.

5 §

Rekisteritiedot

Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

- 1) toimijan nimi ja osoite;
- 2) toimijan toimialaa koskevat tiedot;
- 3) tiedot toimijan tuotanto- ja toimipaikoista;
- 4) toimijan yritys- tai yhteisötunnus taikka sosiaaliturvatunnus ja tilatunnus;
- 5) kasvinterveydestä vastaavan henkilön nimi;
- 6) rekisterinumero;
- 7) toimijalle kasvintuhoojan esiintymisen vuoksi annettu torjuntapäätös.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija on ilmoittanut Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa lopettamisesta. Jos toimijalle on annettu kasvintuhoojan esiintymisen vuoksi torjuntapäätös, tietoja on kuitenkin säilytettävä niin kauan kuin torjuntapäätös on voimassa.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

6 §

Markkinointi

Kasvipassin käyttöoikeuden antaa Kasvin-

5 §

Rekisteritiedot

Kasvinsuojelurekisteriin merkitään:

- 1) toimijan nimi ja *toimipaikan* osoite;
- 2) toimijan toimialaa koskevat tiedot;
- 3) tiedot toimijan tuotanto- ja toimipaikoista;
- 4) toimijan yritys- ja yhteisötunnus taikka *henkilötunnus* ja tilatunnus;
- 5) kasvinterveydestä vastaavan henkilön nimi;
- 6) rekisterinumero;
- 7) toimijalle *tämän lain nojalla annetut torjuntapäätökset ja niiden keskeinen sisältö.*

Kasvinsuojelurekisteriin merkitään lisäksi kasvipassin tai tässä laissa tarkoitetun merkinnän käyttöoikeus.

Tiedot poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluessa siitä, kun toimija on ilmoittanut *Elintarviketurvallisuusvirastolle* toimintansa lopettamisesta. Jos toimijalle on annettu tämän lain nojalla kasvintuhoojan esiintymisen vuoksi torjuntapäätös, tietoja on kuitenkin säilytettävä niin kauan kuin torjuntapäätös on voimassa.

Jollei tästä laista muuta johdu, henkilötietojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen, luovuttamiseen ja julkisuuteen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

6 §

Markkinointi

Kasvipassin käyttöoikeuden antaa *Elintar-*

tuotannon tarkastuskeskus tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosasto hakemuksesta toimijalle, jonka toiminta on Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen virallisessa valvonnassa, jos toiminta, jolle haetaan kasvipassin käyttöoikeutta tavaran markkinoinnissa, täyttää kyseiseltä toiminnalta vaadittavat kasvinterveysmääräykset. Muun 1 momentissa tarkoitettun todistuksen antaa Kasvintuotannon tarkastuskeskus tavaralle tai toiminnalle, joka täyttää kyseiseltä tavaralta tai toiminnalta todistuksen saamiseksi vaaditut kasvinterveysmääräykset.

viketurvallisuusvirasto tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosasto hakemuksesta toimijalle, jonka toiminta on *Elintarviketurvallisuusviraston* virallisessa valvonnassa, jos toiminta, jolle haetaan kasvipassin käyttöoikeutta tavaran markkinoinnissa, täyttää kyseiseltä toiminnalta vaadittavat kasvinterveysmääräykset. Muun 1 momentissa tarkoitettun todistuksen antaa *Elintarviketurvallisuusvirasto* tavaralle tai toiminnalle, joka täyttää kyseiseltä tavaralta tai toiminnalta todistuksen saamiseksi vaadittavat kasvinterveysmääräykset.

7 §

Maahantuonti ja maastavienti

Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan tuoda maahan vain kasvinterveystodistuksella tai muulla tavaran kasvinterveydestä annetulla todistuksella varustettuna. *Jokaisella maahantuotavalla tavaralla on oltava oma kasvinterveystodistus tai muu todistus.*

Maahantuojan on ennen kasvinterveystodistuksella varustettun tavaran maahantuontia tehtävä maahantuonnista ilmoitus Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää sen mukaan kuin Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskevilla säännöksillä säädetään, mitä asioita maahantuojan tulee ilmoituksessa mainita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään maahantuonnissa noudatettavasta menettelystä ja niistä tullitoimipaikoista ja rajanylityspaikoista, joiden kautta tässä pykälässä tarkoitettujen tavaroiden maahantuonti on sallittu.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen maaseutuosasto antaa kasvinterveystodistuksen tai muun 1 momentissa tarkoitettun todistuksen Suomesta vietävälle tavaralle, jolta viennin kohdevaltio edellyttää tällaisella todistuksella varustamis-

7 §

Maahantuonti ja maastavienti

Tiettyjä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, saadaan tuoda maahan vain kasvinterveystodistuksella tai muulla tavaran kasvinterveydestä annetulla todistuksella tai merkinnällä varustettuna.

Maahantuojan on ennen 1 momentissa tarkoitettulla todistuksella varustettun tavaralähteyksen maahantuontia tehtävä maahantuonnista ilmoitus *Elintarviketurvallisuusvirastolle*. *Hedelmien, marjojen ja vihannesten maahantuonnista ilmoitus on tehtävä Tullilaitokselle*. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää sen mukaan kuin Euroopan yhteisön kasvinterveyttä koskevilla säännöksillä säädetään, mitä asioita maahantuojan tulee ilmoituksessa mainita. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään maahantuonnissa ja maastaviennissä noudatettavasta menettelystä ja niistä tullitoimipaikoista ja rajanylityspaikoista, joiden kautta tässä pykälässä tarkoitettujen tavaralähteysten maahantuonti on sallittu.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa kasvinterveystodistuksen tai muun 1 momentissa tarkoitettun todistuksen Suomesta vietävälle tavaralähteykselle, jolta viennin kohdevaltio edellyttää tällaista todistusta, jos tavaralähteyksessä täytetään viennin kohdevaltion kyseisen ta-

ta, jos tavara täyttää viennin kohdevaltion kyseisen tavaran tuonnille asettamat kasvinterveyssäännökset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään, mitä kasveja, kasvituotteita ja muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, 1 ja 2 momentissa säädetty velvollisuus koskee ja mitä tässä pykälässä tarkoitettua todistusta niiden maahantuonnissa tulee käyttää.

varalähetyksen tuonnille asettamat kasvinterveysvaatimukset.

Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää hakemuksesta 1 momentissa tarkoitettun merkinnän käyttöoikeuden toimijalle, jonka tuotamilta kasveilta, kasvituotteilta tai muilta tavaroilta Suomea sitovat kasvinterveyden suojelemista koskevat kansainväliset sopimukset edellyttävät tällaista merkintää, jos toiminta täyttää kyseessä olevan sopimuksen kasvinterveyttä koskevat määräykset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevissa Euroopan yhteisön säännöksissä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, mitä kasveja, kasvituotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, 1 ja 2 momentissa säädetty velvollisuus koskee ja mitä tässä pykälässä tarkoitettua todistusta tai merkintää niiden maahantuonnissa tai maastaviennissä tulee käyttää. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään lisäksi, sen mukaan kuin Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään, 3 momentissa tarkoitettun merkinnän käyttöoikeuden hakemismenettelystä, merkinnän sisällöstä sekä merkinnän käyttöoikeuden saamisen edellytyksistä.

7 a §

Merkinnänhaltijarekisteri

Elintarviketurvallisuusvirasto merkitsee 7 §:n 3 momentissa tarkoitettujen merkinnän käyttöoikeuden saaneet toimijat rekisteriin (merkinnänhaltijarekisteri) valvontaa varten. Merkinnänhaltijarekisteriin merkitään vastaavat tiedot kuin 5 §:n 1 momentin mukaan merkitään kasvinsuojelurekisteriin. Tiedot poistetaan rekisteristä viiden vuoden kuluessa siitä, kun toimija on ilmoittanut Elintarviketurvallisuusvirastolle toimintansa lopettamisesta. Jos toimijalle on annettu tämän lain nojalla torjuntapäätös, tietoja on kuitenkin säilytettävä niin kauan kuin torjuntapäätös on voimassa.

Jollei tästä laista muuta johdu, henkilötie-

tojen keräämiseen ja tallentamiseen sekä rekisteriin tallennettujen tietojen käyttämiseen, luovuttamiseen ja julkisuuteen sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus toiminnassa tapahtuvista muutoksista

Toimijan on tehtävä toimintansa lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitettu kirjallinen ilmoitus, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

9 §

Ilmoitusvelvollisuus toiminnan lopettamisesta ja muuttumisesta

Toimijan on tehtävä toimintansa lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista *Elintarviketurvallisuusvirastolle* osoitettu kirjallinen ilmoitus, joka toimitetaan työvoima- ja elinkeinokeskukselle. *Toimijan, jolle on myönnetty 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu merkinnän käyttöoikeus, on toimitettava kyseinen ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastoon.*

10 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Joka tietää tai epäilee 2 §:n 3 momentin nojalla säädettyssä asetuksessa tarkoitettua kasvintuhoojaa esiintyvän omistamallaan tai hallinnassaan olevalla kiinteistöllä, kiinteistön osalla, viljelmällä, tavaravarastossa, kuljetusvälineessä tai rakennuksessa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle tai Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle. Sama koskee viranomaista, joka toiminnassaan havaitsee tällaisen kasvintuhoojan esiintymisen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen on ilmoitettava kasvintuhoojan esiintymisestä Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle.

10 §

Ilmoittamisvelvollisuus

Joka tietää tai epäilee 2 §:n 3 momentin nojalla säädettyssä asetuksessa tarkoitettua kasvintuhoojaa esiintyvän omistamallaan tai hallinnassaan olevalla kiinteistöllä, kiinteistön osalla, viljelmällä, tavaravarastossa, kuljetusvälineessä tai rakennuksessa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä asianomaiselle työvoima- ja elinkeinokeskukselle tai *Elintarviketurvallisuusvirastolle*. Sama koskee viranomaista, joka toiminnassaan havaitsee tällaisen kasvintuhoojan esiintymisen. Työvoima- ja elinkeinokeskuksen on ilmoitettava kasvintuhoojan esiintymisestä *Elintarviketurvallisuusvirastolle*.

11 §

Kasvintuhoojien torjunta

Kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi voidaan:

1) velvoittaa maanomistaja, viljelijä taikka kiinteistön tai kiinteistön osan omistaja tai

11 §

Kasvintuhoojien torjunta

Kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi voidaan:

1) velvoittaa maanomistaja, viljelijä taikka kiinteistön tai kiinteistön osan omistaja tai

haltija suorittamaan välttämättömiä toimenpiteitä kiinteistöllä esiintyvän kasvintuhoojan hävittämiseksi;

2) määrätä kasvintuhoojan saastuttaman rakennuksen, työ- ja kuljetusvälineen taikka muun esineen välttämättömästi puhdistamisesta tai desinfiomisesta sekä välttämättömästi puhdistus- ja desinfiointitavasta;

3) määrätä kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden välttämättömästi puhdistuksesta, desinfiomisesta tai hävittämisestä ja määrätä välttämättömästi puhdistus-, desinfiointi- tai hävitystavasta taikka asettaa välttämättömiä rajoituksia kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden käyttämiselle;

4) määrätä kasvien viljelemistä, kuljetusta tai kauppaa koskevia välttämättömiä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia;

5) määrätä kasvien viljelemisen, sadonkorjuun ja kaupan yhteydessä välttämättömästi suoritettavista toimenpiteistä;

6) määrätä välttämättömiä kieltoja tai ehtoja kasvien, kasvituotteiden, kasvintuhoojien ja muiden sellaisten tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinoinnille, maahantuonnille ja maastaviennille; sekä

7) velvoittaa toimija noudattamaan muita kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, kieltoja ja toimenpiteitä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään. Asetus voi koskea kaikkia kasvintuhoojia tai vain tiettyjä kasvintuhoojia.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tai työvoima- ja elinkeinokeskus tekee 2 momentissa tarkoitettujen asetusten nojalla toimijakohtaisen torjuntapäätöksen. Torjuntapäätös voidaan tehdä myös asianosaista kuulematta, jos asian ratkaisemista ei voi lykätä ilman kasvinterveydelle aiheutuvaa merkittävää vaaraa ja asianosaisen kuuleminen ei ole viivytyksettä mahdollista. Jos on erityistä syytä epäillä

haltija suorittamaan välttämättömiä toimenpiteitä kiinteistöllä esiintyvän kasvintuhoojan hävittämiseksi;

2) määrätä kasvintuhoojan saastuttaman rakennuksen, työ- tai kuljetusvälineen taikka muun esineen välttämättömästi puhdistamisesta tai desinfiomisesta sekä välttämättömästi puhdistus- ja desinfiointitavasta;

3) määrätä kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden välttämättömästi puhdistuksesta, desinfiomisesta tai hävittämisestä sekä välttämättömästi puhdistus-, desinfiointi- tai hävitystavasta taikka asettaa välttämättömiä rajoituksia kasvien tai kasvialkuperää olevien pakkausten tai pakkausaineiden käyttämiselle;

4) määrätä kasvien viljelemistä, kuljetusta tai kauppaa koskevia välttämättömiä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia;

5) määrätä kasvien viljelemisen, sadonkorjuun ja kaupan yhteydessä välttämättömästi suoritettavista toimenpiteistä;

6) määrätä välttämättömiä kieltoja tai ehtoja kasvien, kasvituotteiden, kasvintuhoojien ja muiden sellaisten tavaroiden, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä, markkinoinnille, maahantuonnille ja maastaviennille; sekä

7) velvoittaa toimijan noudattamaan muita kasvintuhoojien torjumiseksi tai niiden leviämisen estämiseksi välttämättömiä rajoituksia, kieltoja ja toimenpiteitä.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä, määräyksistä, kielloista, ehdoista ja rajoituksista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin kasvinterveyttä koskevassa Euroopan yhteisön lainsäädännössä säädetään tai Suomea sitovissa kasvinterveyden suojelemista koskevissa kansainvälisissä sopimuksissa määrätään. Asetus voi koskea kaikkia kasvintuhoojia tai vain tiettyjä kasvintuhoojia.

Elintarviketurvallisuusvirasto tai työvoima- ja elinkeinokeskus tekee 2 momentissa tarkoitettujen asetusten nojalla toimijakohtaisen torjuntapäätöksen. Torjuntapäätös voidaan tehdä myös asianosaista kuulematta, jos asian ratkaisemista ei voi lykätä ilman kasvinterveydelle aiheutuvaa merkittävää vaaraa ja asianosaisen kuuleminen ei ole viivytyksettä mahdollista. Jos on erityistä syytä epäillä

asetuksessa tarkoitetun kasvintuhoojan esiintymistä, Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi ryhtyä 6 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi antaa Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle luvan ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sellaisten kasvintuhoojien osalta, joista ei ole säädetty 2 momentissa tarkoitetulla asetuksella. Jos tällaisen kasvintuhoojan esiintyminen aiheuttaa välitöntä uhkaa kasvinterveydelle eikä asia siedä viivytystä, Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi ryhtyä välttämättömiin 1 momentissa tarkoitettuihin torjuntatoimenpiteisiin jo ennen luvan antamista.

lä asetuksessa tarkoitetun kasvintuhoojan esiintymistä, *Elintarviketurvallisuusvirasto* voi ryhtyä 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin jo ennen kasvintuhoojan esiintymisen varmistumista.

Maa- ja metsätalousministeriö voi lisäksi antaa *Elintarviketurvallisuusvirastolle* luvan ryhtyä 1 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin sellaisten kasvintuhoojien osalta, joista ei ole säädetty 2 momentissa tarkoitetulla asetuksella. Jos tällaisen kasvintuhoojan esiintyminen aiheuttaa välitöntä uhkaa kasvinterveydelle eikä asia siedä viivytystä, *Elintarviketurvallisuusvirasto* voi ryhtyä välttämättömiin 1 momentissa tarkoitettuihin torjuntatoimenpiteisiin jo ennen luvan antamista.

14 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastoja. Kasvintuotannon tarkastuskeskus on kasvinterveysdirektiivissä tarkoitettu kasvinsuojeluviranomainen Suomessa.

Maahantuontia voi valvoa Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ohella myös tullilaitos. Tullilaitokselle siirrettävistä Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin tehtävien siirrosta ja laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

14 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa *Elintarviketurvallisuusvirasto*, joka käyttää valvonnassa apunaan työvoima- ja elinkeinokeskuksia. *Elintarviketurvallisuusvirasto* on kasvinterveysdirektiivissä tarkoitettu kasvinsuojeluviranomainen Suomessa.

Maahantuontia, *siltä osin kuin se ei kuulu Elintarviketurvallisuusvirastolle, valvoo Tullilaitos*. Tullilaitokselle siirrettävistä *Elintarviketurvallisuusviraston* toimivaltaan kuuluvista tehtävistä säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella sen mukaan kuin tehtävien siirrosta ja laajuudesta sovitaan erikseen maa- ja metsätalousministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

14 a §

Metsäkeskusten tehtävät

Elintarviketurvallisuusvirasto voi käyttää metsäkeskuksia apunaan 11 §:ssä tarkoitetun torjuntapäätöksen valmistelussa ja täytäntöönpanossa sekä 30 a §:ssä tarkoitetun kor-

vauspäätöksen valmistelussa, jos torjunnan kohteena on Suomessa ennen esiintymätön kasvintuhooja, joka voi aiheuttaa välitöntä tai välillistä vahinkoa metsässä kasvaville puille.

15 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään, Kasvintuotannon tarkastuskeskus käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat tarkastuskeskuksen valvonnassa. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla valtuutuksen kohteena olevan tehtävän hoitamiseksi riittävä kasvinterveydellinen ammattitaito.

Jos valtuutettu tarkastaja on hallintolain (434/2003) mukaan esteellinen suorittamaan tehtävänsä, Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkastajasta säädetään.

Valtuutetun tarkastajan on tarkastusta suorittaessaan kiinnitettävä huomiota siihen, että toimija voi esittää tarkastajalle omat näkemyksensä äidinkielellään suomeksi, ruotsiksi tai saameksi. Jos toimija ei osaa kielilain (423/2003) mukaan käytettävää kieltä, tarkastajan on huolehdittava siitä, että tarkastus toimitetaan huolehtimalla hallintolain 26 §:n mukaisesti tarvittavasta tulkitsemisestä ja kääntämisestä. Valtuutetun tarkastajan tulee tarkastuksen kohteen niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksestaan.

17 §

Valvontasuunnitelma

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma val-

15 §

Valtuutetut tarkastajat

Sen lisäksi, mitä 14 §:ssä säädetään, *Elintarviketurvallisuusvirasto* käyttää valvonnassa apunaan valvontatehtävään kirjallisesti valtuuttamiaan tarkastajia, jotka toimivat *Elintarviketurvallisuusviraston* valvonnassa. Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tämän lain mukaisia tehtäviä. Valtuutetulla tarkastajalla tulee olla valtuutuksen kohteena olevan tehtävän hoitamiseksi riittävä kasvinterveydellinen ammattitaito.

Jos valtuutettu tarkastaja on hallintolain (434/2003) mukaan esteellinen suorittamaan tehtävänsä, *Elintarviketurvallisuusvirasto* voi määrätä jonkun muun tilapäisesti suorittamaan hänen tehtäviään. Tilapäisesti määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä valtuutetusta tarkastajasta säädetään.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan hänen suorittaessaan tämän pykälän mukaisia tehtäviä, mitä hallintolaissa, kielilaissa (423/2003), saamen kielilaissa (1086/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Valtuutetun tarkastajan tulee tarkastuksen kohteen niin vaatiessa esittää kirjallinen selvitys valtuutuksestaan.

17 §

Valvontasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava vuosittain valvontasuunnitelma valvonnan

vonnan järjestämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

järjestämiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvontasuunnitelmasta ja sen sisällöstä.

19 §

19 §

*Seuranta**Seuranta*

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee seurata tässä laissa tarkoitettujen kasvintuhoojien esiintymistä ja tarvittaessa julkaista kasvintuhoojien esiintymistä koskevia tietoja.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee seurata tässä laissa tarkoitettujen kasvintuhoojien esiintymistä ja tarvittaessa julkaista kasvintuhoojien esiintymistä koskevia tietoja.

22 §

22 §

*Euroopan yhteisön tarkastajat**Euroopan yhteisön tarkastajat*

Mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään Suomen viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan yhteisön tarkastajia. Euroopan yhteisön tarkastajien on tarkastuksia suorittaessaan toimittava yhteistyössä Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen kanssa.

Mitä 20 ja 21 §:ssä säädetään Suomen viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan yhteisön tarkastajia. Euroopan yhteisön tarkastajien on tarkastuksia suorittaessaan toimittava yhteistyössä *Elintarviketurvallisuusviraston* kanssa.

25 §

25 §

*Valvonnan tulosten julkaiseminen**Valvonnan tulosten julkaiseminen*

Kasvintuotannon tarkastuskeskus julkaisee valvonnan tulokset. Edellä 24 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvonnan tulosten julkaisemisesta.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee valvonnan tulokset. Edellä 24 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja ei kuitenkaan saa julkaista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valvonnan tulosten julkaisemisesta.

26 §

26 §

*Kasvipassin tai muun todistuksen käyttökielto**Kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökielto*

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi päätöksellään kieltää 6 §:ssä tarkoitetun kasvipassin tai muun todistuksen käytön, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi. Tästä päätöksestä

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään kieltää 6 §:ssä tarkoitetun kasvipassin tai muun todistuksen *taikka* 7 §:ssä tarkoitetun todistuksen tai merkinnän käytön, jos se on välttämätöntä kasvintuhoojien torjumiseksi.

on aina ilmoitettava asianosaiselle viipymättä. Suullisesti annettu kielto on vahvistettava kirjallisesti. Kielto on kumottava heti, kun sen antamisen syytä ei enää ole olemassa.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Kiellon peruuttamisesta on aina ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Jos asia ei siedä viivytystä, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen lisäksi työvoima- ja elinkeinokeskus tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää kasvipassin tai muun todistuksen käytön väliaikaisesti. Väliaikainen käyttökielto on saatettava viivytyksettä Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos Kasvintuotannon tarkastuskeskus ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

27 §

Kasvinsuojelurekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei toimija noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai täytä rekisteröinnin ehtoja, *Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tai työvoima- ja elinkeinokeskuksen* tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisydet on korjattava.

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee päätöksellään poistaa rekisteristä se, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassaan havaittuja virheellisyksiä, jos kyseessä on olennainen virhe tai laiminlyönti. Tästä päätöksestä on aina ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Kun poistamisen syytä ei enää ole olemassa, on rekisteristä poistettu välittömästi ilman eri hakemusta merkittävä rekisteriin uudelleen. Tästä päätöksestä on aina ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

si tai leviämisen estämiseksi *taikka jos edellytykset kasvipassin, todistuksen tai merkinnän käytölle eivät enää täyty*. Päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä. Suullisesti annettu kielto on vahvistettava kirjallisesti. Kielto on kumottava heti, kun sen antamisen syytä ei enää ole olemassa.

Kielto on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kielto on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä. Kiellon peruuttamisesta on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Jos asia ei siedä viivytystä, *Elintarviketurvallisuusviraston* lisäksi työvoima- ja elinkeinokeskus tai valtuutettu tarkastaja voi kieltää kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käytön väliaikaisesti. Väliaikainen käyttökielto on saatettava viivytyksettä *Elintarviketurvallisuusviraston* ratkaistavaksi. Kielto raukeaa, jos *Elintarviketurvallisuusvirasto* ei ole tehnyt 1 momentissa tarkoitettua päätöstä viikon kuluessa kiellon antamisesta.

27 §

Kasvinsuojelurekisteristä tai merkinnänhaltijarekisteristä poistaminen

Jos tarkastuksessa todetaan, ettei *kasvinsuojelurekisteriin merkitty* toimija noudata tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai täytä rekisteröinnin ehtoja, *valvontaviranomaisen* tulee antaa asianomaiselle huomautus sekä tarvittaessa ilmoittaa määräaika, jonka kuluessa toiminnassa havaitut virheellisydet on korjattava.

Elintarviketurvallisuusviraston tulee päätöksellään poistaa *kasvinsuojelurekisteristä* se, joka ei huomautuksesta huolimatta korjaa toiminnassaan havaittuja virheellisyksiä, jos kyseessä on olennainen virhe tai laiminlyönti. Tästä päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Kun poistamisen syy ei enää ole olemassa, on *kasvinsuojelurekisteristä* poistettu välittömästi ilman eri hakemusta merkittävä rekisteriin uudelleen. Tästä päätöksestä on ilmoitettava asianosaiselle viipymättä.

Merkinnän käyttöoikeus päättyy jos käyttöoikeuden haltija on lopettanut toimintansa tai jos toimijalle on annettu 26 §:ssä tarkoitettu merkinnän käyttökielto ja toimija ei Elintarviketurvallisuusviraston asettamassa kohdullisessa määräajassa korjaa toiminnassaan havaittuja virheellisyyksiä niin, että merkinnän käyttöoikeuden edellytykset täyttyvät. Merkinnän käyttöoikeuden päättyttyä Elintarviketurvallisuusvirasto poistaa toimijan merkinnänhaltijarekisteristä.

28 §

Uhkasakko tai teettäminen

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, kieltoa, toimenpidettä tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös työvoima- ja elinkeinokeskus.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja teettämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

29 §

Rangaistussäännös

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) ilman 4 §:ssä tarkoitettua rekisteröintiä markkinoi, tuottaa markkinointia varten, varastoi tai tuo maahan kasveja, kasvit tuotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä,

2) ei noudata 6 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua velvollisuutta käyttää kasvipassia tai muuta kasvinterveydestä annettua todistusta,

3) ei noudata 7 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua velvollisuutta käyttää kasvinterveystodistusta tai muuta kasvinterveydestä annettua todistusta,

4) laiminlyö 8 §:ssä ja sen nojalla annetussa

28 §

Uhkasakko tai teettäminen

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 11 §:ssä tarkoitettua rajoitusta, kieltoa, toimenpidettä tai niitä koskevan menettelyn täytäntöönpanoa taikka 26 §:ssä tarkoitettua kasvipassin tai muun todistuksen tai merkinnän käyttökieltoa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisuhkaa ja teettämistä koskevan päätöksen voi tehdä myös työvoima- ja elinkeinokeskus.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja teettämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

29 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) ilman 4 §:ssä tarkoitettua rekisteröintiä markkinoi, tuottaa markkinointia varten, varastoi, tuo maahan tai vie maasta kasveja, kasvit tuotteita tai muita tavaroita, joiden mukana kasvintuhooja voi helposti levitä,

2) ei noudata 6 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua velvollisuutta käyttää kasvipassia tai muuta kasvinterveydestä annettua todistusta,

3) ei noudata 7 §:ssä ja sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua velvollisuutta käyttää kasvinterveystodistusta tai muuta kasvinterveydestä annettua todistusta tai merkintää,

4) laiminlyö 8 §:ssä ja sen nojalla annetussa

asetuksessa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 9 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toiminnan lopettamisesta tai siinä tapahtuvista olennaisista muutoksista,

6) laiminlyö 10 §:ssä säädetyn kasvintuhoojien esiintymistä koskevan ilmoittamisvelvollisuuden,

7) rikkoo 11 §:n nojalla annettuja määräyksiä, kieltoja, ehtoja tai rajoituksia tai

8) laiminlyö 12 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa käyttörajoituksista

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kasvinterveyden vaarantamisesta sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta, jos uhkasakko on tuomittu maksettavaksi.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tekee 14 ja 15 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten ja valtuutettujen tarkastajien puolesta ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle toimijalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

30 §

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua taloudellisen vahingon tai kustannuksen arvioimisesta.

Korvausta on haettava *asianomaiselta työvoima- ja elinkeinokeskukselta* kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. Hakemukseen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. *Työvoima- ja elinkeinokeskus* päättää kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta sekä korvauksen maksamisesta.

sa asetuksessa säädetyn velvollisuuden tiedoston pitämiseen,

5) laiminlyö 9 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden toiminnan lopettamisesta tai siinä tapahtuvista olennaisista muutoksista,

6) laiminlyö 10 §:ssä säädetyn kasvintuhoojien esiintymistä koskevan ilmoittamisvelvollisuuden,

7) rikkoo 11 §:n nojalla annettuja määräyksiä, kieltoja, ehtoja tai rajoituksia tai

8) laiminlyö 12 §:ssä säädetyn velvollisuuden ilmoittaa käyttörajoituksista

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, kasvinterveyden vaarantamisesta sakkoon.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta, jos uhkasakko on tuomittu maksettavaksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto tekee ilmoituksen 1 momentissa tarkoitettua rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota on kokonaisuutena pidettävä ilmeisen vähäisenä. Tällöin *Elintarviketurvallisuusvirasto* voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle toimijalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisydet.

30 §

Kasvintuhoojan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentissa tarkoitettujen kustannusten ja vahinkojen arviointi- ja laskentaperusteista.

Korvausta on haettava *Elintarviketurvallisuusvirastolle osoitetulla hakemuksella* kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hakija sai tiedon kustannusten syntymisestä tai vahingon ilmenemisestä. *Hakemus on toimitettava asianomaiseen työvoima- ja elinkeinokeskukseen ja siihen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista. Työvoima- ja elinkeinokeskus antaa lausunnon sen teke-*

Jos kustannuksia tai vahinkoja on korvattu perusteettomasti, on työvoima- ja elinkeinokeskuksen määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona *kustannuksen tai vahingon* korvaus on maksettu. Jos palautettavaa määrää ei makseta viimeistään työvoima- ja elinkeinokeskuksen asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana palautusvelvollisen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin nähden, voidaan *korvaus tai korko jättää osittain tai kokonaan määräämättä palautettavaksi*.

mään torjuntapäätökseen liittyvästä korvaushakemuksesta Elintarviketurvallisuusvirastolle. Elintarviketurvallisuusvirasto päättää kustannusten ja vahinkojen korvaamisesta sekä korvauksen maksamisesta.

Jos kustannuksia tai vahinkoja on korvattu perusteettomasti, on *Elintarviketurvallisuusviraston* määrättävä liikaa saatu määrä palautettavaksi. Palautettavasta määrästä peritään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukainen vuotuinen korko sen kuukauden alusta, jona korvaus on maksettu. Jos palautettavaa määrää ei makseta viimeistään *Elintarviketurvallisuusviraston* asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan. Jos palautettava määrä on vähäinen taikka jos palauttamista tai koron perimistä on pidettävä kohtuuttomana palautusvelvollisen taloudelliseen asemaan ja olosuhteisiin nähden, voidaan *palautusvelvollinen vapauttaa osittain tai kokonaan korvauksen palauttamisesta tai koron maksamisesta*.

30 a §

Metsään kohdistuvasta hävitettävän kasvin- tuhoajan torjuntapäätöksestä aiheutuvien kustannusten ja vahinkojen korvaaminen

Metsässä kasvaviin puihin kohdistuneesta, hävitettävää kasvinuhojaa koskevasta torjuntapäätöksestä maanomistajalle ja maanvuokraoikeuden, testamenttiin perustuvan käyttöoikeuden, lesken hallintaoikeuden, eläkeoikeuden tai muun vastaavan oikeuden sekä hakkuuoikeuden haltijalle aiheutuneet kustannukset ja vahingot korvataan siltä osin, kuin ne ylittävät säännöllisestä metsänhoidosta tai tavanomaisesta puutavaran korjuusta aiheutuvat kustannukset. Metsällä tarkoitetaan aluetta, johon sovelletaan metsälakia (1093/1996).

Korvaukseen sovelletaan, mitä 30 §:n 4 ja 5 momentissa säädetään, kuitenkin siten, että korvaushakemus toimitetaan Elintarviketurvallisuusvirastoon.

31 §

Korvausten epääminen

Edellä 30 §:ssä tarkoitettua korvausta ei kuitenkaan makseta:

1) kasvintuhoojan aiheuttamista vioittumista johtuvista vahingoista ja kustannuksista;

2) kustannuksista ja vahingoista, jotka aiheutuvat *Euroopan unionin jäsenvaltiosta sekä unioniin kuulumattomista valtioista tai niihin tapahtuvan* markkinoinnin, maahantuonnin tai maastaviennin yhteydessä määrätystä kiellosta, tavarahan hävittämisestä, eristämistä tai muusta vastaavasta toimenpiteestä taikka markkinoinnille, maahantuonnille tai maastaviennille määrätystä ehdoista;

3) kustannuksista tai vahingoista, jotka aiheutuvat kasvinsuojelurekisterissä pysymistä koskevien velvoitteiden täyttämistä, rekisteristä poistamisesta tai muusta 6 luvussa säädetystä pakkokeinosta tai seuraamuksesta taikka kasvipassin tai rekisterinumeron käyttämisestä; eikä

4) kustannuksista tai vahingoista, jotka toimija on aiheuttanut tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta taikka laiminlyömällä hyvän viljelytavan noudattamisen.

Korvausta ei myöskään makseta tai sen määrää voidaan alentaa, jos korvaukseen muutoin oikeutettu ei ole noudattanut tätä lakia taikka tämän lain nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai viranomaisen päätöksiä taikka on muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse vaikuttanut kustannusten tai vahingon syntymiseen.

33 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

31 §

Korvauksen epääminen

Edellä 30 ja 30 a §:ssä tarkoitettua korvausta ei makseta:

1) kasvintuhoojan aiheuttamista vioittumista johtuvista vahingoista ja kustannuksista;

2) kustannuksista ja vahingoista, jotka aiheutuvat markkinoinnin, maahantuonnin tai maastaviennin yhteydessä määrätystä kiellosta, tavarahan hävittämisestä, eristämistä tai muusta vastaavasta toimenpiteestä taikka markkinoinnille, maahantuonnille tai maastaviennille määrätystä ehdoista;

3) kustannuksista tai vahingoista, jotka aiheutuvat kasvinsuojelurekisterissä pysymistä koskevien velvoitteiden täyttämistä, rekisteristä poistamisesta tai muusta 6 luvussa säädetystä pakkokeinosta tai seuraamuksesta taikka kasvipassin tai rekisterinumeron käyttämisestä; eikä

4) kustannuksista tai vahingoista, jotka toimija on aiheuttanut tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta taikka laiminlyömällä hyvän viljelytavan noudattamisen.

Korvausta ei myöskään makseta tai sen määrää voidaan alentaa, jos korvaukseen muutoin oikeutettu ei ole noudattanut tätä lakia taikka tämän lain nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai viranomaisen päätöksiä taikka on muulla kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla itse vaikuttanut kustannusten tai vahingon syntymiseen.

Valtiolla ei ole oikeutta tässä laissa tarkoitettuun korvaukseen. Korvaukseen oikeutettuja ovat kuitenkin valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) mukaiset liikelaitokset. Valtioneuvosto voi päättää valtion korvausoikeudesta toisinkin, jos tähän on erityisiä syitä.

33 §

Maksut, palkkiot ja korvaukset

Tämän lain mukaisista suoritteista voidaan periä valtiolle maksuja siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Voimassa oleva laki

Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen valtuuttamille tarkastajille voidaan tarkastuksista suorittaa palkkiota ja kustannusten korvausta valtion talousarvion rajoissa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään palkkioiden ja kustannusten korvausten perusteista.

Elintarviketurvallisuusvirasto maksaa valtuuttamilleen tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista ja näytteenotoista palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Toimijan, jonka harjoittama toiminta edellyttää 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua merkinnän käyttöoikeutta, on haettava merkinnän käyttöoikeutta Elintarviketurvallisuusvirastolta kuuden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
